

== Velja po pošti: ==
 Za celo leto naprej . . . K 26.—
 za en mesec 2.—20
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec 2.—
 V upravi prejemam mesečno . . 1.—70
Sobotna izdaja:
 za celo leto 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENE

== Inzerati: ==
 Enostolpna pettivrsta (72 mm):
 za enkrat po 18 v
 za dvakrat „ 15 „
 za trikrat „ 13 „
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznaka, zahvale, osmrtice itd.:
 enostolpna pettivrsta po 2) vin.
 == Poslano: ==
 enostolpna pettivrsta po 40 vin
 Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. ==

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 pošne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
 bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Za goriške begunce.

Goriški deželni glavar v Gorici. — Delo-
 vanje deželne odbora na Dunaju za be-
 gunce.

Gorica, 11. julija. V petek, dne 9. julija
 popoldne ob 4. uri je prišel v Gorico de-
 želni glavar dr. Faidutti. Obiskal je
 knez nadškofa, novega okrajnega glavarja
 barona Bauma in grofa Dandinijsa. Nato je
 rešil tekoče stvari deželne odbora, po-
 skrbel za deželne zavode v mestu. V so-
 boto zvečer je odpotoval v Ljubljano k de-
 želnemu predsedniku v zadevi glede be-
 guncem na Kranjskem in se posvetoval z
 odborom za pomoč slovenskim beguncem.
 Sprejel je našega goriškega dopisnika, ka-
 teremu je izjavil:

Kakor hitro je prišel goriški deželni
 odbor na Dunaj, je ustanovil »Informa-
 cijski biro goriškega dežel-
 nega odbora za begunce iz juž-
 nih dežel« (Informationsbureau des
 Landesauschusses von Görz und Gradi-
 ska für Flüchtlinge aus südlichen Ländern,
 Wien I., Herrngasse 13), ki je prevzel vsa
 oskrbo za begunce. V Lipnici je ustanovil
 ekspozituro (Expositur des Landesaus-
 ausschusses von Görz und Gradiška für
 die Flüchtlinge aus dem Süden in Leib-
 nitz), ki ima nalogo sprejemati begunce, jim
 poskrbeti stanovanje in hrano. V tej eks-
 pozituri deluje osem deželnih uradnikov in
 zdravstveno oskrbo opravlja dr. Pontoni.
 V Lipnici je prišlo dozdaj nad 100.000 be-
 guncem, ki so jih potem razposlali na Mo-
 ravsko, Nižje Avstrijsko in Ogrsko. V
 vsakem vlaku beguncem je pridružen tudi
 duhovnik. Čez 10.000 beguncem je vposle-
 nih pri poljskem delu, ki imajo poleg
 vladne podpore še dobro plačo. Na Ogr-
 skem je doslej nad 40.000 beguncem (ob
 Blatnem jezeru, v Szegedinu itd.). Deželni
 odbor je stopil v stik tudi z grofom Tiszo
 in se obrnil na razne ogrske magnate glede
 poljskih delavcev in delavk. Vse kraje,
 kjer so naseljeni begunci, obiskuje deželni
 odbor, nadzoruje njih oskrbo in stanova-
 nja. Begunci po raznih vaseh so si izbrali
 svojega »župana in svetovalce«, ki so v
 vednem pismenem stiku z deželnim odb-
 rom. Vse to delo podpira vlada in nižje-
 avstrijsko namestništvo.

Po iniciativi goriškega deželne odb-
 ora se je ustanovil na Dunaju »Osred-
 nji odbor za begunce iz južnih
 dežel« (Hilfskomitee für die Flüchtlinge
 aus den Süden, Wien IV., Favoritenstrasse
 5) pod protektoratom nadvojvodinje Ma-
 rije Jožefe. Predsednik mu je bivši mini-
 strski predsednik baron Beck. Odcepil
 se je v dva pododborna: za Tirolsko (pred-
 sednik baron Mersi) in za Primorsko, Istro

in Dalmacijo (predsednik dr. Faidutti). Na-
 loga temu odboru je, pomagati kulturno,
 gmočno in dušno (dušno pastirstvo pod
 vodstvom dr. Faiduttija) vsem beguncem z
 juga. Dvajset članov tega osrednjega od-
 bora mora obiskovati vse kraje, kjer so
 naseljeni begunci, in posredovati zanje pri
 oblasteh. V evidenci mora imeti vse be-
 gunce in združiti po močeh one, ki so iz
 ene vasi, na enem kraju. Osrednji odbor
 je ustanovil tudi pododsek: ženski komite
 pod predsedstvom baronice Tee Lapenna,
 ki mora preskrbeti obleko in perilo be-
 guncem z juga. Od Slovencev so v Osred-
 njem odboru: goriški knez nadškof eksce-
 lenca dr. Sedej, dr. A. Gregorčič
 in dr. Alojzij Franko.

Na moje vprašanje glede pogrešanih
 družin mi je odgovoril gosp. deželni glavar,
 da je ustanovil tozadeven poseben odsek
 in izrazil prošnjo, naj bi se mu pošiljalo
 slovenske časopise, ker povprašujejo v njih
 begunci po svojcih.

Danes se vrši zborovanje Osrednjega
 odbora za begunce na Dunaju.

Glede predbacivanja, ki se slišijo iz raz-
 nih strani, da je deželni odbor zbežal na
 Dunaj brez vzroka, moramo opomniti, da
 so neutemeljena in izvirajo skoro
 gotovo iz krogov, katerim deželni odbor
 ni mogel o svojih korakih takoj poročati.

Sladkor.

Sladkorna centrala. — Zapore vseh to-
 varniških zalog. — Enotna cena za
 sladkor do konca avgusta 1916.

Vlada je vzel tudi sladkor pod
 strožje državno nadzorstvo. Včerajšnji
 državni zakonik prinaša naredbo trgo-
 vinskega ministrstva, ki ustanavlja
 novo organizacijo: sladkorna cen-
 trala. Člane imenuje trgovinski mi-
 nister iz krogov fabrikantov surovega
 in rafiniranega sladkorja. Centrala bo
 edina imela pravico razpolagati s slad-
 korjem, skrbeti za primerno razdelitev
 surovega sladkorja med rafinerije in
 za zadostno preskrbo vsega civilnega
 in vojaškega prebivalstva. Centrala
 stoji pod državnim nadzorstvom, vlad-
 ni komisar ima pravico odredbe cen-
 trale ustaviti.

Z isto naredbo se je dejal pod za-
 poro ves neobdavčen sladkor vseh
 vrst, kateri leži po tovarnah in prostih
 skladiščih, v kolikor že ni prodan na
 podlagi sedanje temeljne cene 79 K,
 nadalje vsa produkcija prihodnje ob-
 ratne dobe 1915/16 (september-avgust)
 in poleg tega so vse predprodaje
 za sladkor iz kampanje 1915/16 pro-
 glašene za neveljavne.

Tudi cena se je uredila. Febru-
 arja meseca so se rafinerije zavezale,
 da bodo poskrbele za zvečano potrebo
 konsuma in sicer za temeljno ceno 79 K
 za dobo tekoče kampanje. Čeravno ve-
 lik kos Galicije ni rabil avstrijskega
 sladkorja, vendar je v zadnjih mesecih
 povpraševanje tako poskočilo, da je
 bilo od novega leta sem za 400.000 me-
 terskih stotov večje od lanskega leta
 — samo meseca junija je poskočilo za
 celih 120.000 meterskih stotov — in
 tako je množina sladkorja, ki bi v nor-
 malnih časih zadoščala do konca sep-
 tembra, že sedaj popolnoma razpro-
 dana.

Kljub večjim razpoložljivim mno-
 žinam je vendar tu in tam nastopilo
 pomanjkanje sladkorja. Ljudje so res
 rabili več sladkorja, ker so se v pri-
 meri s sladkorjem druga živila znatno
 podražila, industrije so rabile več; pro-
 met je zastajal, ker ni bilo voz in konč-
 no se je precej ljudi preskrbelo čez nor-
 malno potrebo za daljši čas. Pa v kljub
 temu krajevnemu pomanjkanju ne
 more biti govora o pomanjkanju slad-
 korja, kajti po uradni statistiki od
 konca junija je sladkorja dovolj do
 konca tega leta.

Vlada je hotela doseči dvoje: za-
 braniti neupravičeno draženje, drugič
 pa zagotoviti, da se bodo tudi v novi
 kampanji izdelale potrebne množine
 sladkorja in izročile trgovini in konsu-
 mu na razpolago.

Glede cen je opomniti sledeče: No-
 vi sladkor prihodnje kampanje bi bil
 vsled večjih proizvodjalnih stroškov
 dražji in tako bi vladna odredba, da
 se letošnji stari sladkor ne sme znatno
 podražiti, ne pomirila trgovcev in konsu-
 mentov, ampak bi provzročila še večjo
 nevarnost pretiranega kopičenja in
 prav naglo izpraznitev rafiniranega
 sladkorja. Zato se je vladi zdelo po-
 trebno, da ne določi cene samo za ne-
 kaj bližnjih mesecev, ampak istočasno
 tudi za novi sladkor, in sicer enotno
 ceno do konca avgusta 1916.

Pri določitvi cene sladkorja iz kam-
 panje 1915/16 je bilo treba računati, da
 je letos sladkorna pesa dražja, vsled
 skoro 30odstotne omejitve nasadov pe-
 se imajo izdelovalci dražje režijo, slad-
 korne tovarne pa dražji premog, delo
 in pomožni material. Vse to se je upo-
 števalo. In tako se je v tej naredbi do-
 ločila cena surovega sladkorja s 33 K,
 cene rafiniranega pa s 88 K 50 v, kar
 je oboje povprečna cena med starim
 cenejšim in novim dražjim sladkor-
 jem. Te cene stopijo takoj v veljavo in
 veljajo za celo novo izdelovanje.

Vlada pravi, da je s tem dosegla
 neko pravično sredo med interesi pro-
 ducentov in konsumentov. Da pa za-
 brani neupravičeno draženje pri drob-
 ni prodaji, je naložila političnim obla-
 stem, da določijo najvišje cene tudi za
 drobno prodajo in strogo pazijo nanje.

V prihodnjih mesecih bo trgovec
 prodajal še obilo sladkorja, katerega je
 nakupil še po stari nižji ceni. Vlada je
 morala preprečiti, da se ne bi ta za
 cenejši denar kupljen sladkor prodal
 za nove višje cene in tako krivično,
 kar bi bilo krivično odiranje konsu-
 mentov in zato je določila, da bo imel
 sladkor, ki pride za novo višjo ceno v
 promet, novo uradno rumeno zaporno
 znamko. Dosedanja je bila rdeča. Ta
 nova znamka in razlika dražjega in
 cenejšega sladkorja naj ljudstvo va-
 ruje pred slepenjem.

Na ljubljanskem trgu pred poldrugsto leti.

(Dr. Jos. Mal.)
 (Konec.)

Končno je bilo v tržnem redu iz l. 1764.
 poskrbljeno tudi za enotne cene. Sicer ni
 meso tekom stoletij v ceni tako valovalo,
 kakor druge stvari, predvsem n. pr. vino.
 Bokal doljenca je stal l. 1605. 5 kr., bokal
 vipavca 8 kr.; l. 1744. je stal čvček 8 do
 12 kr., črnikalec pa 17 kr. Cene mesu pa
 se gibale ves čas nekako na višini ce-
 nika iz l. 1764., katerega v naslednjem ob-
 javljam »v pouk in zabavo« — in če bi šlo,
 tudi v posnemanje. Takrat sta vlada in
 magistrat določila, da sme stati v Ljub-
 ljani: 1 funt govedine 4 kr., 1 funt teletine
 4 kr., 1 funt bravine (ovce, kozli) 3 kr.,
 1 funt volovskega smrčka 3 kr., 2 funta
 opranih vampov 3 kr., 1 funt lepe slanine
 8 kr., 1 funt slanine, srednje vrste 7 kr.,
 1 funt slanine, slabše vrste 6 kr., 1 funt
 masti, sveže, 8 kr., 1 funt masti, stare,
 10 kr., 1 funt loja, surovega, 6 kr., 1 funt
 loja, topljenega, 7 kr., 1 funt belih lojevih
 sveč 8 kr., 1 funt črnih lojevih sveč 6 kr.,
 1 funt sveže svinjine 5 kr., 1 funt prekajene
 svinjine 7 kr., telečja glava (cela) 8 kr., par
 telečjih nog 3 kr., rajžec ali krečelj 4 kr.,
 telečja jetra ali pljuča 8 kr., čista volovska
 noga 6 kr., svež volovski jezik, poleti,
 10 kr., svež volovski jezik, pozimi, 12 kr.,
 prekajen volovski jezik, po velikosti, 16 do
 18 kr., svež kozliček ali jagnje 24—34 kr.,
 1 mesena klobasa, ki tehta najmanj 1/2 funta,
 2 kr., 1 prekajena klobasa 2 kr., 1 seženj
 čev 1 kr. 2 fen.

Srečni, zlati časi! Res je, da so bile
 plače delavcev in uradnikov mnogo manjše,
 vendar so bila živila kljub temu zelo cena;
 razmeroma mnogo dražji kot dandanes so

LISTEK.

Od bojne črte pri Gorici.

Ponedeljek, dan 5. julija, je bil na vroč!
 Začelo je že jutraj grometi, pa samo bolj
 v presledkih. Vsekako pa se je zdela, da
 je danes morda zopet obmostje pri Gorici
 prišlo na vrsto. Par dni poprej so naska-
 kovali kraško robovje pri Trziču in Za-
 gradu. A ni jim šlo. Bili so vrženi nazaj in
 razbiti. Morda bodo danes poskušali pri
 Gorici.

Vedno bolj pogosto so se strelji ponav-
 ljali; proti osmi uri so prihajali že prvi so-
 vražni šrapneli. Svigali so čez mesto v raz-
 ličnih smereh. Ljudje so se sprva plašno
 zgibali, nehoté glave potiskali proti plečem
 in se klanjali. Pa šrapneli so s svojim sika-
 njem in žvižganjem leteli naprej. Gledali so
 za njimi, dasi jih niso videli, ter poslušali,
 kje bi utegnili raznočiti. Iz dalje se je za-
 slišal tresk; šrapnel je šel preko grada in
 onstran nekje razpočil. Kaj se je zgodilo?
 Koga je zadelo? Odgovora na ta vprašanja
 ljudje niso iskali, ampak šli dalje za svoji-
 mi opravki mirno v zavesti: šrapnel mene
 ni zadel, pa tudi blizu ni padel. Zopet je v
 zraku završelo; pogledal so v zrak, a šli
 naprej. Le deklce so pričele bolj plašno

hiteti preko ulic, ki so izpostavljene južo-
 zapadni strani.

Proti deveti uri jutraj je že postalo
 bombardiranje tako, kakor ga v Gorici še
 ni bilo slišati. Doseglo je svoj višek ter
 ostalo na njem do približno štirih popoldne,
 ne da bi pa potem popolnoma ponehalo.
 Bilo je nekaj strašnega, nepopisnega, ve-
 ličastnega. Posebno na južozapadni peri-
 feriji mesta! Tu se vse lepše sliši in —
 uživa; po ulicah in trgih v mestu je toliko
 življenja in vrvenja, da se bombardiranje
 precej presliši. Bolj ko pa greš proti južo-
 zapadu, bolj ti prihaja vse na ušesa. Hiše
 so precej neobljudene — tu stanujejo bo-
 gatejši, ki so se iz mesta že davno umak-
 nili — ulice tihe in prazne; vsak šum se
 odmeva in napravi glasove stokrat večje,
 kakor so v resnici. Pa če bi tega tudi ne
 bilo, zadostovalo je popolnoma, gledati in
 poslušati, kar se je vršilo.

Na Kalvarijo in na višine nad Pod-
 goro so padali strelji za strelji, granate,
 šrapneli in mine. Grmelo je in divjalo po
 ozračju, kakor da bi bil sam sodni dan.
 Kakor da bi kdo cele vozove dolgih veli-
 kih desk metal s tretjega nadstropja na
 gladki tlak med visokimi hišami zaprtih
 praznih ulic, tako je treskalo in odmevalo
 po razburjenem ozračju. In to zaporedoma,
 neprenehoma. Bile so sovražne granate, ki
 so padale v podgorske višine, se vanje za-
 jedale in se potem s strašno močjo

razpočile. Cele gore dima in zemlje so pri-
 čele rasti iz mest na gori, kjer se je to go-
 dilo, in se potem širile na vse strani — čr-
 no — sivo in grdo. Hiše so se tresle, ljud-
 je so kar plašno obstajali. Tako od blizu je
 treskanje prihajalo, da se je človek neho-
 te ozrl na desno ali levo, ali ni morda tam
 granata padla na tla. Istočasno s treska-
 njem so ti prišli na ušesa grozni poki šrap-
 nelov, drug za drugim, brez prestanka. Na
 višinah tam doli so se prikazovali ognjeni
 piki z belimi oblaki. Kakor da bi gadi,
 vidni samo po svojih glavah, iz nevidnega
 ozadja skakali naprej, besno sikali z jeziki
 in spuščali svoj strup! Zrak je bil miren;
 oblaki so kakor bele repatice nekaj časa
 obstajali na mestu, potem se vzdigali in
 plavali nad višinami. Če si pri tem gledal
 na Kalvarijo, pa si videl od trenutka do
 trenutka ogromne ognjene piramide, ki so
 se pa takoj umikale črnemu debelemu di-
 mu. Vrelo je, kakor da bi zemlja dobivala
 razpoke in bruhalo iz sebe. Delo granat vse
 to. — Ni moglo jih šteti. Najmanj sto do
 stodvajset v minuti. — Sedaj se je pa po-
 kazal dim na dnu od vznožja Kalvarije.
 Vedno višje se je valil, vedno večje oblike
 je zavzemal. Grozen pogled! Granata je
 bila zgrešila svoj pravi cilj, padla v vas,
 predrla hišo in jo zažgala. Gori!

Sedaj trešči v Tvoji neposredni bliži-
 ni. Samo dve hiši in ena ulica je med Te-
 boj in mestom, od katerega je prišel tresk.

Bil je silovit in strahovito nasilen in neiz-
 prosen. Kakor da bi kdo z velikanskim
 ogromnim kladvom neusmiljeno udaril ob
 hišo, da se razbije in razleti! Rjavkast dim
 se dviga od tam. Ljudje pa prihitijo in
 pravijo, šrapnel je počil in razbil pročelje
 od hiše. — Morda pa pride še eden in ta
 zadene ob hišo, kjer stanuješ Ti!

Sovražni šrapneli in sovražne granate
 sikajo čez naše glave. Vsake tri, štiri mi-
 nute ena. Tako čudno sika in vrši! Poleg
 tega se zdi, kakor da bi kje blizu ogromen
 vrtnec požiral in vsesaval vase zrak, do-
 čim se zopet hkratu od druge strani zrak
 zvija in zvija; prvo nam javlja prihod gra-
 nate, drugo šrapnela. Ko slišiš vse to, je že
 granata dosegla svoje mesto, in šrapnel
 tudi.

Tako treska in sika in poka in se zvija
 v grozno veličastnih zvokih skozi ozračje
 Odmora nobenega.

× × ×

Toda tudi naši odgovarjajo! Besno,
 silno, zavestno, zmagovalito! Tu najde vsak
 strel svoj cilj. Zdi se Ti, da gledajo in mi-
 slijo vse te nevidne baterije, vsi ti skriv-
 nostno skriti topovi. Zamoletki gromi naših
 gorskih topov Ti prihajajo na uho; potem
 poki naših havbic, da se hiše tresejo skoz
 in skoz; sem pa tja zopet močeni siloviti
 strelji naših možnarjev. Kakor da bi bilo
 tisoč pretepenih lačnih psov v bližini. ki

bili le razni predmeti za luksuz, dišave in prekmorsko blago sploh, kar pa za življenje ni neobhodno potrebno. Vzemimo, da je navaden težak zaslužil 20 do 25 krajcarjev na dan, si je lahko kupil s tem denarjem 5—6 funtov govedine, kar je danes kljub visokim plačam tudi v miru popolnoma nemogoče.

Gorenja naredba je še določala, da bo vsak mesar in pomočnik, ki se ne bo držal imenovanih cen, ki bi hotel goljufati ali kupovalce na nedostojen način zmerjati, strogo kaznovan. Posebni magistratni pazniki so morali vedno gledati, da si tudi kupci sami niso dražili blaga ali se od mesarjev dali k temu prisiliti: za vsak kos oziroma vsak funt mesa je potem plačal kupovalec 1 gld. kazni, prodajalcu je bila pa brez usmiljenja za vedno odvzeta ta obrtna pravica. Da se ni mogel nihče izgovarjati, so nabili ta cenik in odredbe ne le pri vseh mesarskih stojnicah, marveč tudi na rotovžu, na vseh mestnih vratih ter sploh na vseh bolj prometnih krajih.

Gotovo je, da s tem cenikom mesarji niso bili oškodovani. 20 let pozneje (leta 1782.), ko je cena živini poskočila že skoro za eno tretjino, je stalo še vedno par volov 60 gld., velik bik 20 gld., telica 5 gld., ovca samo 44 kr., jagnje 24 kr., prašič 2 do 5 gld., krava 6—12 gld., prekajen jezik 17 kr., prekajena robotna klobasa 1 kr., funt slanine 7 kr., mernik pšenice pa 1 gld. 33 kr. (1 gld. = 60 kr.). Toda mesarji so kljub temu tarnali, da ne morejo več prodajati mesa po spredaj določeni ceni. V sveti jezi nad tako predrzno hudomušnostjo je razpustil (v postu l. 1776.) magistrat za drugo mesarjev, jim odvzel meščansko pravico in zaprl njihove mesnice ter prevzel na višji ukaz klanje v svojo oskrbo.

Toda vsled raznih vzrokov je utrpela mestna blagajna že tekot prvga leta znaten primanjkljaj, okrog 20.000 gld. Za to izgubo so naredili odgovorno bivšo mesarsko zadrugo, ki je zopet prosila, da sme klati. Magistrat jim je ustregel proti obljubi, da bodo mestu povrnil vso izgubo. Ali komaj so plačali v obrokih še ne tisoč kron, so se že zopet začeli puntati; izjavili so, da dolga ne bodo več odplačevali, ker da se niso tako zmenili in klali bodo le še štiri tedne, ako ne poviša magistrat cen mesu.

To pot je pa zadela mesarje prav občutna kazen. Naložili so jim vojaški eksekucijon in jim zaplenili vse premoženje, ki bi se imelo prodati na javni dražbi, kar se pa ni moglo izvršiti, ker ni imel nihče srca kupiti kaj takega. Dalje so razglasili, da sme vsakdo prosto prodajati meso: prodajalci so prinašali meso v mesnice za špitalom. Izkazali so se morali le s potrdilom, da je meso od zdrave živine. Davka jim ni bilo treba plačati nobenega.

Ljubljancani so bili na ta način prekrbljeni z dobrim in cenim mesom, mesarji pa so bili v ne mali zadregi, ko so videli, da mesto tudi brez njih prav lahko izhaja. Zato so zopet okrenili, obrnili so se do samega cesarja za milost. V maju l. 1783. je izšel cesarski odlok, ki iz posebne milosti dovoljuje, da dobijo mesarji z ozirom na njihove številne rodbine svoja zaplenjena posestva zopet nazaj, toda kla-

nje in prodaja mesa je ostala prosta, mesarskih pravic niso dobili nazaj, a tudi izgube jim ni bilo treba več mestu povrniti; to izgubo je pokrila nov nadavek na vino. Trma mesarjev je dobila zaslužen plačilo. Začeli so ponovno laziti okrog magistrata, mestni očetje so se izkazali milosrdne ter (1791) dovolili mesarjem zopet osnovati razpuščeno mesarsko zadrugo, potem ko so obljubili, da bodo sekali meso po 6 kr. funt.

Razen mesarjev tudi od pekov ni smel magistrat nikdar obrniti paznih oči. Peki, ki so pekli premajhen ali preslab kruh, so se morali ob tržnih dneih vesti za nekaj

ur na sramotno klopico pri čevljarskem mostu, da so si jih ljudje malo ogledali. Razentega so jih ravnotam kaznovali tudi s potapljalco: na dolgo bruno so na enem koncu privezali pekovski jerbas, v katero se je moral vsteti obsojeni pek, ki so ga potem mestni birači ob navzočnosti številnega občinstva potapljali v Ljubljano in zopet kvišku dvigali. — Ob času francoske revolucije so tudi peki tožili, da jim huda prede. Zabredli so v dolgeve in pekli slab kruh tako, da je slednjič moral vsak zaznamovati svoj kruh, da so takoj lahko spoznali, čegave peke da je.

Vojska z Italijo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Ob Soči mir. — Boji na Kreuzbergu.

Dunaj, 10. julija. Uradno poročajo: Na primorski bojni črti je mir splošno trajal dalje.

V koroškem obmejnem ozemlju se ni nič zgodilo.

Na tirolski bojni črti je bil ustavljen italijanski napad severovzhodno od prelaza na Kreuzbergu. Ogenj nekega našega zborja jih je prisilil, da so se morali umakniti. Včeraj dopoldne je poizkušal nek bataljon nov napad. Obstreljevanj šele iz najmanjših razdalj, je imel velike izgube in je moral nazaj. Hrabri strelci udeležujejo v najtežjem visokem gorovju svoje podjetno veselje v uspešnih bojih.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Položaj neizpremenjen.

Dunaj, 11. julija. Uradno razglasa: jo: Položaj je neizpremenjen.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Italijansko uradno poročilo.

Dunaj, 11. julija. (K. u.) Iz vojnega poročevalskega stana se poroča: Poročilo italijanskega generalnega štaba z dne 9. julija se glasi:

Ob dolini Daone je poskušal sovražnik napasti našo postojanko na gori Boazolo, pa je bil odbit. V visoki dolini Ansici (?) je otvorila naša artiljerija ogenj proti fortu Otterzwiese in povzročila tam veliko škodo in požar. V Karniji je sovražnik dne 8. t. m. napadel med Zellenkofel in Cresta Verde naše postojanke, pa je bil odbit. Ista usoda je doletela ponočni napad na Veliki Pal. Uspešno obstreljevanje urdb Naborjet in Predil smo nadaljevali. Na ostali fronti je položaj neizpremenjen. Poroča se, da sovražnik uporablja številne eksplozivne krogle na Krnu. Nek naš letalec je z višine 100 m vržal bombo na nabrežinski kolodvor in zadel.

Kako Italijani poročajo.

Dunaj, 11. julija. (Kor. ur.) Iz vojnega poročevalskega stana se poroča: Uradno italijansko poročilo z dne 7. julija obravnava dogodke 7. julija in prejšnjih dni in trdi: »Ob dolini Daone smo s težkimi izgubami odbili sovražni-

samo en dan ali dva dni, navadno pa samo predpoldne. Zaprte so bile po cele dneve, kadar so vse trafike v mestu brez izjeme prodale tobačne zaloge, znamke in časopise. To je bilo posebno prve dni vojske z Italijo. Ker dohaja tobak le od časa do časa v mesto, tedaj so stranke kar oblegane, ko dojdejo nove zaloge. Pri nekaterih trafikah je ob takih prilikah zbranega toliko občinstva, da ga trafikantje radi reda v svoje prostore ne pustijo. Prodajajo blago kar pred vrati, da se morejo sami lažje gibati. Sedaj tobaka ni bilo dobiti nikjer v mestu, zato se prodaja po trafikah samo časopise in znamke. Dopoldne ali že mnogo prej so vsi časopisi že razprodani in radi tega so trafike popoldne povsod zaprte.

× × ×

Kakor že celemu svetu znano, prihaja na mestne ulice in mestno okolico sovražni šrapneli in granate. Jasno je, da se pri tem dogajajo resni slučaji, tudi težke nesreče. Ljudje so skoraj prelahki ob pogledu na gotovo nevarnost, ki žuga več ali manj povsod. Omenjamo izmed tolikih slučajev le enega, ki je gotovo edini svoje vrste in silno tragičen, da človeka kar v srce pretrese, ko ga izve. Udaril je prejšnji petek laški šrapnel neke na periferiji mesta. Moč je v vojski, žena njegova, mati štirih cvetočih otrok, stoji pred hišnimi vrati in gleda, kako se trije igrajo pred hišo, najstarejši ima devet let. Kar zasikne z neznansko silo v ozračju in že se tik nad hišo razpoči laški šrapnel. Strašen pogled: trije otroci mrtvi na tleh, četrti, dojenček na maternih prsih, do smrti zadet od jeklene šrapnelskega drobca. Štiri otroke je imela, edine in vse, ki jih je imela. Vsi štirje so razbiti in mrtvi ležali pred njo.

To se je zgodilo v petek dne 2. julija leta 1915.

napadalni poskus proti našim postojankam pri Passo di Campo. To poročilo je popolnoma neresnično. Tu gre lahko le za od naše strani izvedeni napad 5. julija zjutraj, pri katerem so Italijani izgubili 50 do 60 mrtvih, 120 težko ranjenih, 30 lahko ranjenih in okoli 45 mul. Na naši strani je bil mrtve en mož. Poveljnik tega oddelka je bil nadporočnik Alojzij Innerhofer.

Cadornova poročila.

Geni, 9. julija. Rimski dopisnik »Stampe« z vso resnostjo zatrjuje, da Cadorna svoja poročila namenoma sestavlja brez barv in mračno. Ljudstvo se ne sme napraviti preveč zmage pijanega, sicer bi le težko preneslo majhne poraze, katerih se ni mogoče izogniti. Že danes bi mogel Cadorna dati ugodne vesti o uspehih pri Tolminu, pa rajši »čaka« na popolnoma zadovoljiv uspeh.

Na Krasu Italijani ne morejo naprej.

Lugano. »Corriere della Sera« zopet milo toži, ker Italijani na Krasu ne pridejo naprej. Izvaja: Ne vemo, kako da je organiziral sovražnik svojo obrambo in svoj odpor na Krasu. Zdaj vemo, da je strašen. Kras nudi na tisoče prilik ugodni obrambi, ki jih je sovražnik izredno spretno izkoristil. Vselej, kadar se vzame kak sovražni strelski jarek, naletimo za njim na novo, dobro pripravljeno postojanko, da moramo pričeti iznova napadati. Naši vojaki sicer prodirajo, a vsako napredovanje 100 do 200 metrov zahteva ljut boj. Sovražni protinapadi slede povsot. V alpskem ozemlju sovražnik živahno deluje, vsled česar se sluti, da nameravajo Avstrijci prodirati. Avstrijci poizkušajo z vztrajnimi protisunkov uničiti sovražna približevalna dela. Napadajo redno krila in poizkušajo naše čete obiti. — Zasebna poročila iz Italije izvajajo, da so na Italijanskem zelo pobiti, ker na Krasu ne gre naprej in ker so izgubili Italijani oklopno križarko »Amalfi«. Po bitosti tudi poročila glavnega stana ne zmanjšujejo.

K ujetništvu italijanskega kiparja Sartorio.

Gorica, 10. julija. O priliki poizvedovalnih bojev ob Soči je bil med Krminom in Gorico ujet italijanski rezervni poročnik kipar Aristide Sartorio. Vodil je močnejšo kavalerijsko patroljo, ki jo je presenetila in po kratkem boju zmagala avstrijska prostovoljska kolesarska patrolja pod poveljstvom četovodje Gostinčarja. Gostinčar je bil zato odlikovan s srebrno hrabrostno svetinjo 2. razreda. Sartorio je bil znan irredentist in d' Annunzijev pomočnik povodom vojnega hujskanja.

Težke izgube Italijanov ob Soči.

»Reichspost« poroča iz vojneporočevalskega urada: Samo pri Podgori, enem kosu goriškega območja, so našli 600 mrtvih Lahov. Laškega letalca, ki je plul nad Gorico, so spravili na tla. Stroj je razbit, pilot-podčastnik pa je še čudežno ostal pri življenju.

Dopisnik lista »Berliner Tageblatt« poroča iz Lugana: Strašne izgube Italijanov ob soški fronti je potrdila sem došla družina nekega italijanskega častnika. Pripovedovala je, da je dvajset stotnih vojaško organiziranih finančnih stražnikov izgubilo 90 odstotkov svojega moštva. Padlo je dvajset narednikov, kar je naravnost ogromno, ker ima vsaka stotnja samo po enega narednika (»maresciallo«). General, ki je to četo vodil, je zaprt.

Stroge odredbe v Trstu.

Polkovnik Bayer v Trstu uradno razglasa: C. kr. mestno poveljništvo (št. 1302) razglasa: Dodatno k včerajšnjemu razglasu glede zastrtja vseh luči se z le-tem razglasa splošno, da so poleg že zagroženih posledic tudi hišni lastniki, oziroma upravitelji vseh zasebnih in javnih poslopij osebno odgovorni za neizpolnjevanje teh predpisov s strani strank in bodo aretirani. Nagrade od 10 do 20 K se izplačajo onemu, ki naznani osebo, ki bi dajala znamenja sovražniku, če se tako izsleda storilec in izroči sodni kazni. Dejanje samo se kaznuje po nagli sodbi s — snirtjo! Namenoma podane neresnične ovadbe se tudi kaznujejo sodnim potom.

Kralj vidi Trst.

Neki laški pregovor pravi: »Chi si contenta gode«, približno: »Kdor se zadovolji, se veseli.« Na to mislimo, pravi »Köln. Ztg.«, če beremo »Tribunino« poročilo iz Vidma. Kralj Viktor Emanuel je že šest tednov na bojišču, da bi si osvojil Trst; ker pa je bil ves dose-danji trud zastoj, je izrazil gorko željo, da bi neodrešeno mesto vsaj — videl. Ker je nedaleč od Trsta vasica, odkjer se iz zvonika preko morja more videti Trst (zračna razdalja je samo 24 km), tako je kralj pri zadnjem Salandrovem obisku povabil tega in vojnega ministra Zupellija, da stopijo v zvonik in se razvesele pogleda vsaj z daljine, ker zaenkrat še ne morejo bližje. »Tribuna« opisuje ta veliki zgodovinski dogodek z zvonkim stavkom: »Mučeniško mesto je bliščalo, kakor da bi čutilo pogled kralja Italije in razdalje so izginile.« Prav gotovo je moral biti ta dan na laškem bojišču izredno lepo vreme in zato je mogel kralj z ministroma zapustiti zvonik ves zadovoljen. Trst so — videli. Mor-da je bilo to glavni namen Salandrovega obiska.

»Tribuna« pozabi povedati, ali je laški vojni minister Zupelli videl tudi svoje rodno mesto Koper. Op. ur.

Italijani pregnani z Marmolate.

Iz Inomosta poroča »Pesti Hirap«: Italijani, ki so imeli zasedene zapadne izrastke skupine Marmolata, so bili od ondi popolnoma pregnani. Njihove postojanke so zasedle naše čete.

Laške grozovitosti.

Dunaj, 11. julija. (Kor. ur.) Iz vojnega časnikarskega stana se poroča: Z italijanskega bojišča se poroča o takih dejanjih našega sovražnika, ki nasprotujejo določilom mednarodnega prava in o njih grozovitostih. Dne 2. junija zvečer se je pripeljalo s kolesi 2000 bersagliero v Sv. Lovrenc na Furlanskem; prišli so krajnega župnika in župana in so izsilili, ker so grozili s puškami in z bajoneti, izpovedi o avstrijskih postojankah. Ravno tako nasilno so postopali z mirnimi domačini. Župnika, župana in 20 mož so vlekli v Videm, ostale domačine so trdo mučili, več med njimi je bilo zadetih po streljih. Cel dan so divjali Italijani kakor divja tolpa, da bi jim izdali domačini avstrijske postojanke. Zenske so nadlegovali in onečaščali. Ko je 5. julija naša artiljerija prepodila Italijane iz Sv. Lovrenca, so vsi domačini Italijani popustili svoje premoženje v vasi in bežali v Gorico, odtam so jih poslali v zaledje. Možje, žene in otroci pripovedujejo vsi enako, da bi ne bili nikdar mislili, da so Italijani taki barbari brez vsake civilizacije in kulture. Naglašati se mora še, da so se obnašali tako v tisti Furlaniji, ki jo hočejo odrešiti, kakor trde sami.

Furlanski duhovniki v italijanskem ujetništvu.

Dne 6. julija je došlo na prevzvišeni knez nadškofijski ordinarijat v Gorico pismo, ki je je poslal dekan v Gradiški, velečastiti gospod Karol Stacul, in ki ima naslednjo vsebino:

Cremona, 11. junija 1915.

Velečastiti knez nadškofijski ordinarijat!!

V smislu dobljenih navodil sporočamo prevzvišenemu ordinarijatu, da se nahajamo internirani v Cremoni v nekem vzgojnem zavodu in da se nam prav dobro godi. Škof v mestu je bil tako prijazen, da nas je obiskal in nam dovolil imeti sveto mašo.

Naš naslov je Cremona, Comando Deposito 65 Fanteria.

Preudani: Karol Stacul, Gradiška, Messrob Justulin, dekan Visco, Erm. Uli-an, Versa, Alojzij Morsut, Perteole, Gvaltir Venier, Saciletto, Herman Rosin, Villa Vincentina, Iv. Ev. Marangon, St. Vid ob Toru, Ernest Scremin, Nogaredo, Desiderij Spagnul, Kormin, N. Zanolla, Kormin, Josip Calligaris, Aiello, N. Caucig, Slovenc pri Moši, Nikodem Plet, Roman, Iv. Mondini, Chiopris, Kojsko v Brdih, Andrej Uršič, Slovenc pri Neblem v Brdih.

Baronica Tea Lapensa, tajnica gospejnega odbora za pomoč beguncem, je dobila dopisnico, katero je pisal župnik Ajella v Furlaniji, don Giuseppe Calligaris, ki se nahaja v italijanskem ujetništvu v Cremoni. Don Calligaris piše: »Nahajam se v Cremoni v vojnem ujetništvu; z menoj je 18 sobratov. Vsak dan smemo brati sveto mašo. Te dni nas je obiskal tukajšnji škof, ki je bil jako prijazen z vsakim. Sem popolnoma zdrav.« — Dopisnica nima datuma, kedaj je bila oddana, šla pa je od italijanske vojaške cenzure do mednarodne komisije Rdečega križa v Genfu, tam je bila 25. junija oddana na pošto, na Dunaju ga je pregledala cenzura avstrijskega Rdečega križa in 5. t. m. je došla v roke imenovane baronice. Iz dopisnice razvidimo torej, da je v Cremoni 19 duhovnikov internira-

cvilijo in stojako s svojim lajanjem, tako Ti gre ta strel skozi ozračje naprej. Cvilenje in pasje lajanje se ponavlja venomer, sedaj močnejše, sedaj bolj tiho; sedaj iz daljave, sedaj iz višine. Zdi se Ti, da vidiš vse te pse neke pred seboj, ki pretepeni in lačni mlo gledajo v Tebe in cvilijo in stokajo in tulijo. To je strel iz možnarja, ki nese smrt in grozo v vrste sovražnika.

Dim je napolnil ozračje krog podgor-skih višin. Tam gori pa pokajo puške: pok, pok, pok; tudi hitreje, da jih ne moreš šteti. Drdrajo strojne puške: sovražnik priprav-lja naskok; sedaj drdra od tam, sedaj zo-pet od tam; Bog ve, kako tam gori zadaj smrt kosi!

Lastovke se ob tem nepopisnem gro-menju vedejo kakor omotene. Tu sede ena na brzojavno žico, pa ne ve, kaj početi. Ne poje, ne igra, niti se ne upa več odleteti. Tam se jih cela jata zapodi v vejevje div-jega kostonja; tam zopet stikajo plašno preko streh, kakor pred nevihto.

Ob hiši pa je straža, da bi ljudje ne šli preblizu sovražnemu ognju. Čudno, da mora biti straža v ta namen tukaj! Ali nimajo ljudje razuma dovolj, kaj treba storiti? Zdi se res, da ga nimajo. Med tem ko treska in gromi, ko poka in sika, ko se zrak zvija in požira, ko Ti cel pekel zija nasproti, prihaja mlada mati z detetom v naročju; prestrašena pripoveduje, da je zadaj ne-ke priletel šrapnel na cesto in ubil enega otroka, enega pa razmesaril. Potem pa gre sama ravno proti jugozapadu naprej. Vsta-vi jo straža ter jo opozori na nevarnost. Pa jim odgovori, da gre obiskat prijateljico par hiš naprej. Šrapnel je gotovo ne zaden-e. — Straža jo pusti. Gre naprej, mirno, korak za korakom, igra se z otrokom v naročju, ter misli in je prepričana, da nje šrapnel ne zadene.

Novice iz mesta.

Zanimivost postajajo mestne trafike. Kdaj so zaprte po cele dneve, kdaj odprte

nih. To so brez dvoma duhovniki iz Furlanije in Brd, katere dele Goriško-Gradišanske so Italijani neovirano zasedli, kjer pa ni prebivalstvo kazalo prijaznega lica gospodom »odreševalcem«. Duhovščina ob meji, furlanska in slovenska, kakor druga, je zvesta domovini in se ni nič zmenila za priljazne oblike in uljudna vabila italijanskih oficirjev. Zato pa so internirali vse duhovnike, ki so jih dobili. — Don Calligaris ne poroča, kako se godi interniranim duhovnikom. Tega ne sme. Gotovo se je za nje zavzel cremonski škof, ali če pomislimo na kruto dejstvo, da so bili italijanski vojaki v navzočnosti svojih častnikov v Šlorenu pri Moši prisilili tamkajšnjega dušnega pastirja Kavčiča, da je moral sesti na bicikel in ga je nekdo vozil okoli v posmeh vojaštva, smemo sklepati, da jim italijanska vojaška oblast nikjer ni prijazna.

Kako je v Italiji in pri nas.

Milan. (Kor. ur.) »Avanti« iznova naglašja, da so manj premožni in delovni sloji v Avstriji na boljšem, kakor v Italiji. Primerja osobito cene živil, plače in pravne pogoje poljedelskih delavcev in blagotvorne naprave delavstvu in piše: To je takozvano tisto avstrijsko sosednje ozemlje, katero hočejo, kakor pravijo, Italijani odrešiti.

Italijanski alpini.

Dunajska »Zeit« piše: Piemonteški alpini zaslužijo vso hvalo. So na primer tako častilakomni, da se rajši sami usmrte, kot da bi prišli v ujetništvo. Zgodilo se je, da se je nek alpinec, ko ni videl nobenega izhoda, da bi pobegnil, vrغل v prepad. Nek drugi si je s sekuro sam preklal glavo.

Skrb za municijo.

Rim. (K. u.) Tu se je ustanovil odbor za dobavo municije, ki mu pripadajo politiki, industriji, finančniki in učenjaki.

Pogovor z bivšim rimskim županom Nathanom.

Haag, 11. julija. Iz New Yorka se poroča: Z italijanskim parnikom »Duca degli Abruzzi«, ki je namenjen v Genovo in Neapol, se je odpeljal od tu tudi bivši rimski župan Ernesto Nathan. Pred njegovim odhodom so ga obiskali razni časnikarji in ga vprašali, kaj misli o vstopu Italije v svetovno vojno, saj je bil preje znan kot na-

vdušen pristaš trozveze. Nathana je to vprašanje očividno neprijetno dirnilo ter se je skušal izogniti z zamotanimi odgovori. Govoril je o osvoboditvi zaslužnih pokrajin in izjavil, da je bila zveza Italije z Nemčijo in Avstrijo sklenjena le v brambo Italije ter je izgubila svojo veljavo v tistem trenutku, ko je Avstrija napadla Srbijo. V posebno zadrženo je spravilo Nathana vprašanje, zakaj je Italija tako dolgo odlašala z vojno napovedjo. Pojasnil je italijansko izsiljevalno politiko s tem, da je Italija hotela doseči svoje narodne aspiracije mirnim potom. Italija je bila pa prisiljena k vojni ter se je zvesta svojim slavnim tradicijam postavila na stran svobode in napredka proti reakciji. Kakor znano, je Nathan zastopal Italijo ob otvoritvi svetovne razstave v San Franciscu.

Preganjanje duhovnikov v Italiji.

Berlin, 11. julija. Wolffov urad poroča iz Bologne: Vojaško sodišče je odredilo aretacijo predstojnika in treh patrov kapucinskega samostana v Comachio radi vohunstva v provinci Sondrio. Iz vojnega ozemlja še vedno izganjajo sumljive duhovnike. Prefekt je izgnal tudi kanonika cerkve v Bormio.

Drobne vesti iz Italije.

»Secolo« toži, da se veleposestniki in bogati rentirji niso prav nič izkazali pri vojnem posojilu. Posebno apuljski veleposestniki se branijo podpisovati, ker je letina slaba in skoro vsa uničena.

Vlada je v okrožnici na banke in časopise prepovedala prinašati uspehe podpisovanja vojnega posojila.

Rimski socialisti so napravili po mestu obhod za mir. Razgnala jih je policija. To vest ima ententi prijazen ženevski »Journal«, ki pravi tudi, da je v Rimu navdušenje za vojno čisto izginilo. Strašna draginja vzbuja nezadovoljnost.

Italijani potegnjeni.

Lučano. (K. u.) Italijansko upanje, da pridobe francoske letalce za italijansko vojno službo, se je le v mali meri izpolnila. Neki goljuf Andree je uradne in visoke družabne kroge vlekel za nos in se predstavljal kot francoski letalec in kot poslanec francoske vlade, da organizira francosko pomoč za italijansko vojaško zrakoplovstvo. Andree je bil dne 9. t. m. areti-

stri in zelo pobile sovražnika. Od 5. do 7. julija so ujele 11.000 sovražnikov in zaplenile veliko strojnih pušk in eno zastavo. V tem odseku se sovražnik umika. Ob Bugu, Zlati Lipi in Dnjestru se ni nič izpremenilo.

RUSKA PRETIRAVANJA.

Dunaj, 11. julija. (Kor. ur.) Iz vojnega poročevalskega stana se poroča: Rusko poročilo o zadnjih dogodkih pri Krasniku, po katerem so nas baje Rusi vrgli nazaj in od 5. do 7. julija ujeli 11.000 naših vojakov ter zaplenili več strojnih pušk, je zelo pretirano. Končno se ni čuditi, da rusko vojno vodstvo, ki več kot dva meseca ni moglo nič veselega poročati in ki je umaknilo svojo fronto od Dunajca do Zlate Lipi in Buga ter iz Karpatov do Krasnika in Zamošča, izrablja pridobitev par kilometrov ozemlja, da lahko svetu in svojim zaveznikom poroča o kolikor mogoče veliki zmagi. Kot je naš generalni štab 8. julija poročal, smo na cesti Krasnik—Lublin 4 km pred splošno fronto pomakneno vojno skupino vzeli nazaj pred sovražnikom, ki je frontalno in obkoljevalno napadal. To popolnoma krajevno umikanje je brez vpliva na sosednje skupine in samobsebi umevno tudi na prejšnjem ugoden splošni položaj. Ostali podatki ruskega poročila iz političnih vzrokov brezmejno pretirani.

Z BUKOVINSKE MEJE.

Črnovice, 11. julija. Zadnje dni je bilo na bukovinski meji razmeroma mirno. Sovražnik je vnovič prosil za premirje, da pokoplje padle, kar se mu je dovolilo. V teku so edinole lažji artiljerijski boji.

POROČILA IZ LVOVA.

Krakov, 11. julija. »Nova Reforma« poroča iz Lvova: Vlado komisar okr. glavar Grabowski je s sosvetovalci že prevzel občinsko upravo. Dela pri popravili železniških prog hitro napredujejo in zveza z zapadom bo kmalu redno obratovala. Tudi Iovski glavni kolodvor je že v toliko popravljen, da se je mogel obrat začeti. Škoda, ki so jo provzročili Rusi ob svojem odhodu na kolodvorskih zgradbah, se ceni na več nego 16 milijonov kron. — Nemški generalni konzul Heinze v Lvovu se je že vrnil z Dunaja semkaj. — V onih mestnih delih, kjer so Rusi zanemarili zdravstvene odredbe, so se množili slučajni azijske kolere, nakar so naše sanitetne oblasti takoj odredile vse potrebno, da se prepreči nadaljnjo razširjanje kuge.

IZPRAZNITEV VARŠAVE.

Kodanj. O izpraznitvi Varšave se poroča: Stranke varšavske trgovske banke in varšavske diskontne banke so odpovedale svoje vloge. Nad 18.000 prebivalcev je zapustilo mesto, na povelje generalnega poveljstva so pa izgnali s silo 80.000 ljudi. Jetnike so prepeljali v Moskvo.

Stockholm, 10. julija. Varšavski odbor zveze zemstev je preložil svoje zasedanje iz Varšave v Minsk in si nadal naslov: »Zveza zemstev severozahodne bojne črte.

CAR UKAZAL MOLITI.

Petrograd. »Rječ« poroča: Sveti sinod je na carjev ukaz zapovedal, naj se prireajo v ruski državi prošnje molitve in procesije, da se izprosi božja pomoč v težavnem položaju.

SKRB ZA MUNICIJO.

Petrograd. (Kor. ur.) Osrednji odbor za vojne potrebščine je sklenil, da naprosi vlado, naj oprosti municijske delavce od vojske in naj pritegne tudi judovske begunce in druge judovske rokodelce k izdelovanju municije in naj jim zato dovoli prostost preseljevanja.

SLABO ZNAMENJE ZA RUSIJO.

Seattle (Severna Amerika), 11. julija. (K. u.) Velike ladje, naložene z municijo za Ruse, tovarnarji pridružujejo, ker ni mogoče doseči takojšnjega plačila.

ZAUPANJE V RUSKO ČASOPISJE OMAJANO.

Petrograd. (Kor. ur.) »Reč« piše: Ako ruska vlada zdaj, kakor je storila, predpisuje časopisju, naj piše zaupljivo o vojnih dogodkih, da se ne vzne- mirja prebivalstvo, se mora nasproti temu pripomniti, da se je zaupanje v izjave ruskega časopisja že omajalo. »Reč« beleži, da so iz Varšave že odposlali civilno prebivalstvo in oblasti.

BREZUPNOST NA RUSKEM.

Kolin. Po »Berner Tagwacht« poroča »Kölnische Zeitung«: V ruschem proletariatu se pojavljajo močni znaki revolucionarskega stremjenja. V Petrogradu se širi med delavstvom revolucionarska propaganda. Zapri so jih že veliko. V Vilni so zaprli celo bolniške sestre, ker so bile osumljene, da širijo revolucionarno propagando med vojake. V moskovski družbi se trdi, da je Rusija popolnoma poražena. Častniki, ki se vračajo z bojišča, odkrito izjavljajo, da dvomijo na ugodnem uspehu vojske. V Rusiji se splošno sodi, da gre Rusiji nasproti velikim dogodkom.

NOVI VELIKI NEMIRI V MOSKVI.

Soifja, 10. julija. Nova ruska poročila objavljajo nezajamčene vesti, da se revolucija v Rusiji vedno bolj širi. Ob zadnjih vpoklicih so bili v nekaterih krajih veliki nemiri. Rekruti odrekajo pokorščino, osobito Ukrajinci. V odeskem vojaškem okraju in v mestu samem so bili baje po teh poročilih tudi upori vojakov, ki so jih vodili novoimenovani častniki, prejšnji podčastniki. Kolovodje so baje že usmrtili. V teh razburjenih časih, ko noče vojaštvo streljati na civiliste, večkrat ne pokličejo vojakov proti izgredekrom.

Petrograd. (Kor. ur.) »Reč« poroča: Moskovska tajna policija zbira v Moskvi in na deželi ukradene reči. Zaprti voditelji pogroma se izroče sodišču.

KAJ BO Z DUMO.

Petrograd. (Kor. ur.) Konvent seniorjev dume je sklenil, da naprosi ministrstvo, naj pospeši sklicanje dume, ker bi sicer дума posegla prepozno vmes.

DUMA JE SKLICANA.

»Reichspost« poroča: »Nowoe Vremja« ima vest: Duma bo otvoril car 19. avgusta (po naše 31. avgusta).

RUSKI VOJNI MINISTER DOBIL POMOČNIKA.

Petrograd. (Kor. ur.) Načelnik generalnega štaba general Baljajev je bil imenovan za pomočnika vojnega ministra.

Iz pisem slovenskih vojakov.

Z ruskih poljan.

Franc Bratož, topniški desetnik, piše svoji ženi s severnega bojišča dne 1. julija med drugim:

Noč in dan smo pod milim nebom in ne vem, kako se bom zopet navadil zidov, ako mi Bog dá, da se srečno vrnem. Vedno sem vesel in zadovoljen in se niti ne zmenim, kadar mi krogle rijojo krog ušes. Ako mi bo sreča tudi v bodoče tako mila, kakor doslej, se gotovo veselo snidem v ljubi beli Ljubljani. Kako je že neki kaj tam doli pri vas? Mi smo sedaj daleč, daleč, naše krogle žvižgajo po ruski zemlji. Vsi upamo, da bo sovražnik kmalu premagán, in sicer za večne čase, da se ne bo nikdar več drznil stegniti roke po naših deželah. O tem smo tu vsi prepričani. Veliko naših hrabrih fantov in mož je na severnih poljanah prelilo svojo kri; iz te krvi bo zrasla naša slavna zmagala! Trdno upamo, da

se kmalu zmagoslavno vrnemo v ljubo domovino, po kateri tako hrepenimo.

Tukaj je sedaj zelo vroče; najbrže pa tudi v Ljubljani ni mraz. Drugače smo vedno vesele volje ter ne mine dan, da ne bi se naša pesem razlegala po širnih ruskih planjavah. Le tobaka manjka; zidje ga prodajajo po takih cenah, da bi lahko vsak dan zakadil najmanj 5 kron. Vrag vzemi žide in Ruse! To je naša vsakdanja požarna želja.

Kako so praznovali naši vojaki praznik sv. Rešnjega Telesa v Galiciji.

Franc Jager, član Katol. društva rokodelskih pomočnikov v Ljubljani, pridružen sanitetnemu oddelku, je pisal društvu s severnega bojišča dopisnico, oddano 3. t. m. Med drugim piše: Ravno je praznik sv. Rešnjega Telesa, ko to pišem. V malem mestecu smo, kjer je samo ena katoliška cerkva. Kraj me spominja na naše Domžale. Ob 8. uri smo imeli sveto mašo, pri kateri smo slovensko peli in z našimi solospeli proslavljali Boga in Marijo. Po sveti maši je bila procesija, katere so se udeležili vsi prosti častniki in vojaki. Vreme je bilo krasno. Tukajšnje ljudstvo je lepo prepevalo in s petjem pobožnih vernikov se je družilo neprestano petje ptičkov povsod naokolu. Nedaleč pred nami pa so grmeli topovi, pa ne tako majhni kot v Ljubljani pri procesiji sv. Rešnjega Telesa, ampak veliki, mogočni možnarji so označevali že prejšnji dan, celo noč in danes neprestano, da se bliža dan slavnih naših zmag. Bil je to eden najlepših dni v desetmesečnem trpljenju. Knjižice (vojaški molitveniki in pismo slovenskim vojakom) sem razdelil; bili so jih fantje zelo veseli. Pošljite nam jih še kaj! Upanje imamo, da bomo sli na našega južnega »prijatelja«. To bo veselje!

Zakasnelo pismo iz Karpatov.

Te dni smo prejeli naslednje vojnopoštno pismo iz Karpatov, datirano z dnem 9. maja 1915:

Slovenski fantje 27. domobranskega pešpolka pošiljamo iz Karpatov mnogo srčnih pozdravov vsem bratom v domovini! Tu v Karpatih je sedaj že tudi gorko in prijazno, le po višjih gričih je še sneg. Preskrbljeni smo z vsem prav dobro, le berila pogrešamo. Slovenski fantje so vedno veseli in židane volje tudi na bojišču. Nekoč sem stal pred našo bojno črto na straži. Kar zaslišim iz bližnje vasi na naši strani lepo ubrano petje. Bili so naši fantje. Peli so: »Kranjski fantje saj smo mi...« Kedar nam je dolgačs, si vselej zapoje mo ali pa zažvižgamo kako poskočno. Tudi Rusom menda dopade to, ker se vselej oglase — z basom težkih havbic. Naša prebivališča so prav umetno napravljena in bi bila jako priporočljiva za letoviščarje. Sedaj nam gre prav dobro. Bog in sreča junaška, zmaga mora biti naša, prej ne odjenjamo! — Matevž Grom, domob. pp. št. 27.

Pozdravi na dopisnici iz brezovega luba.

G. A. Zele v Št. Petru na Krasu nam je poslal vojnopoštno dopisnico iz brezovega luba, ki mu jo je poslal z bojišča Anton Mlakar, ki služi pri divizijski pekarni št. 51. Mlakar piše:

Predragi! K bližajočemu se godu Ti želim vse najbolje! Za sedaj smo še v Galiciji. Živimo pravo vojno življenje. Pod lepim brezovim gozdičkom stoji naša pekarna, spimo zunaj. Ker nam je zmanjkalo dopisnic in jih tu ni kje dobiti, pišemo kar na brezov lub — torej prava vojna dopisnica! Nešteto pozdravov!

Dopisnica je prav lepa, na eni strani snežnobela z rjavimi črtami, na drugi strani pa rmena. S črnilom se piše nanjo čisto lepo, le to napako ima, da se krivi.

Na Balkanu.

RAZGOVOR KNEZA HOHENLOHE Z RUMUNSKIM IN BOLGARSKIM KRALJEM.

»Grazer Tagblatt« poroča: Knez Hohenlohe, ki bo, kakor znano, nadomestoval poslanika Wangenhaina v Carigradu med njegovim dopustom, bo med potjo imel v Bukareštu in Sofiji razgovore z obema kraljema.

ARTILJERIJSKI OGENJ OB DONAVI.

»Neues Pester Journal« poročajo iz Turn-Severina, da se je 5. in 6. t. m. vršil med avstrijskimi in srbskimi četami pri Oršovi in na Ada Kaleh živahen topovski ogenj. 6. julija zvečer srbska artiljerija ni več odgovarjala, iz česar se sklepa, da je avstrijski artiljerijski ogenj poškodoval srbske baterije.

RUSI NEZADOVOLJNI S SRBI.

Soifja, 9. julija. Predno je izbruhnila vojska med Italijo in Avstrijo, je ruski car lastnoročno pisal srbskemu kralju Petru. Obvestil je srbskega kralja, da je gotovo, da poseže Italija v svetovno vojsko in je pozval kralja, naj

skrbni za to, da, ko napove Italija Avstriji vojsko, prične Srbija krepko prodiranje. Kralj Peter je carju negativno odgovoril. Izjavil je, da je zelo nesrečen, ker ne more ustreči carjevi želji. Srbska armada je imela toliko izgub, trpi še vedno vsled nalezljivih bolezni, razpolaga s tako malimi zalogami streliva in vojnega materiala, da bi krepka ofenziva proti Avstriji dovedla lahko do katastrofe. Nemogoče je, da bi prevzel zanjo odgovornost. — Ruski vladni krogi so bili zelo nevoljni nato na srbskega kralja, kar se je pokazalo tudi v ruskem časopisu.

NOVI SRBSKI VOJNI KREDITI.

Carigrad, 11. julija. Novi po skupščini dovoljeni vojni kredit 250 milijonov je po italijanskih poročilih namenjen za novo ofenzivo proti Avstriji.

BOLGARSKI GENERALISIMUS O VOJNEM POLOŽAJU.

Posebni poročevalec »Reichspost« se je koncem junija razgovarjal z generalisimom bolgarske armade generalom Savovom, ki je izjavil o vojnem položaju: »Današnji vojaški položaj me ni presenetil, nikdar nisem dvomil, da se bodo Rusi in Francozi hrabro vojskovali, a ravno tako sem tudi vedel, da jih nemške in avstrijske čete prekašajo. Vojska je veliko borenje. Sovražniki začetkom previdno tipajo, preizkušajo svojo moč in poizvedujejo po slabostih, kmalu navidezno eden, kmalu drugi pade. Končno nastopi važen čas boja, trenutek, ko se en nasprotnik popolnoma prepriča, da je iz gotovih razlogov in z gotovimi sredstvi močnejši in preveva ga nato zavest lastne nepremagljivosti. V takem stanju se, kakor se zdi, zdaj nahaja boj, to je predzadnji oddelek, ker konec tvori končna zmagica nad nasprotnikom. Predpogoj zmagice ne tvori strašna sila množice, ne, marveč mir, trdna volja, zastavljanje in razdelitev moči, kratko vse, kar značimo z izrazom, vojaška organizacija, to zmagica.

BOLGARIJA NAJ BI ŠLA NAD CARIGRAD.

Petrograd, 8. julija. »Rječ« povdarja, kako velikanske važnosti bi bilo za ruski izvoz pa tudi za dovoz orožja, če se odpro Dardanele. Iz znanih vzrokov pa Rusija osvojitve Dardanel sedaj ne more vojskati, ampak samo diplomatsko podpirati. V poštev bi prišla predvsem Bolgarija, pa pogajanja nočejo naprej, ker ententa noče dati nobenih gotovih garancij za bolgarske želje. Na Turčijo pa ima največji vpliv Nemčija.

Turčija v vojski.

TURŠKO URADNO POROČILO.

Carigrad, 9. julija. (Kor. ur.) Iz turškega glavnega stana: Na kavkaški bojni črti je bil krvavo odbiti močni oddelek sovražnika, ki je napadel, da krije umikanje kavalarije na levem krilu. Nekaj Rusov je bilo ujetih; sovražnik je imel 100 mrtvih in ravno toliko ranjenec. Naša kavalarija zasleduje Ruse. Pri Sedil Bahru so bili poizkušeni sovražni napadi na desno krilo s težkimi izgubami za sovražnika odbiti. V Sueškem prekopu se je minuli teden iz neznanega razloga potopila neka velika ladja in je povzročila, da so morali ustaviti plovbo. Ob Evfratu se je bil boj, neka sovražna ladja je bila močno poškodovana in so jo morali vleči proč.

STRAŠNE IZGUBE OB IZKRCAVANJU NA DARDANELE.

Pariz, 11. julija. (Kor. ur.) Posebni poročevalec »Journala« opisuje, kako so izkrcavali prvi ekspedicijski zbor 25. aprila. Prostovoljno se je ponudilo 600 Angležev, da se prvi izkrcajo in da krijejo in omogočijo izkrcanje. Niti eden teh 600 Angležev ni ostal živ. Tudi zdaj, poroča poročevalec, pade ob vsakem izkrcanju večji del čete, ker se nahaja kraj, kjer izkrcujejo čete, pred turškim ognjem.

BOJI MED ANGLEŠKIMI IN TURŠKIMI ČETAMI.

London. (Kor. urad.) »Reuter« poroča uradno: Naše čete v Lahedj je 4. julija napadla več tisoč močna turška sila, ki je imela nad 20 topov in ki je bila ojačena z mnogimi jezdec. Kljub sovražnemu ognju so se držale do noči naše čete v postojankah. Del mesta Lahedj je gorel. Ponoči so bili še boji moza z možem. V dobrem redu se je izvedlo 5. julija umikanje iz Lahedja. Razen velike vročine in pomanjkanja vode so trpele naše čete tudi zato, ker so bežali od zastav arabski transportni pomočniki. Umaknile so se zato v Aden. Ranjeni so bili 3 angleški častniki. Ujeli smo enega turškega majorja in 13 mož.

NAPAD NA EGIPTOVskega SULTANA.

Aleksandrija, 10. julija. (Kor. ur.) Reuter poroča: Ko se je peljal včeraj

zjutraj sultan k molitvi, je padla vržena skozi neko okno bomba pred konje, a ni razpočila. Napadalec je ušel. Sultan se je udeležil službe božje in se je popoldne kakor navadno sprehajal.

Kapitulacija nemških čet v južozahodni Afriki.

Berlin, 10. julija. (Kor. urad.) O vojski v nemški južozahodni Afriki so došla sledeča poročila iz angleškega vira:

Kapstadt. Reuterjev urad. Uradno se poroča iz Pretorije: Botha je sprejel kapitulacijo nemških čet v nemški južozahodni Afriki.

Kapstadt. Uradno se brzojavlja iz Pretorije: Sovražnosti v nemški južozahodni Afriki so zdaj dejansko končane. Armada se vrača v unionsko ozemlje.

(Opazka Wolffovega urada: Nadzorovati teh Reuterjevih poročil trenutno tu ni mogoče. Objavljamo jih zato s pridržkom.)

KOLIKO NEMCEV SE JE UDALO V AFRIKI.

London. (K. u.) »Reuter« poroča iz Pretorije: Nemške čete v južozahodni Afriki, ki so se udale, štejejo 204 častnike in 3166 mož s 37 poljskimi topovi in z 22 strojnimi puškami.

Boji na zahodu.

Nemško uradno poročilo.

Brezuspešni francoski napadi.

Berlin, 10. julija 1915. Uradno razglasajo: Pri Bandesapt so se izjavili 3 francoski napadi v našem artiljerijskem ognju. Severozahodno od Beau Sejourja je bil z naskokom vzeti nek sprednji francoski jarek.

V gozdu Pretre smo z napadom zboljšali svoje nove postojanke.

Od 4. julija je bilo v bojih med Mozo in Mozelo ujetih 1798 Francozov in zaplenjeni trije topovi, 12 strojnih pušk in 18 metalcev min.

Najvišje vojno vodstvo.

Berlin, 11. julija. (Kor. ur.) Uradno razglasajo: Obnovljeni poskus Angležev, da bi se polastili severno od Yperna naših postojank, se je izjavil z izdatnimi izgubami za sovražnika.

Zadnje dni je bilo vsled francoskega ognja med prebivalci v Livieniu 40 žrtev, 10 med njimi je mrtvih.

Med Ailly in Apremontu brezuspešni francoski napadi z ročnimi granatami.

V gozdu Pretre se je z močnimi izgubami za sovražnika zlomil z ljutim artiljerijskim ognjem pripravljeni napad.

Napad na nemško postojanko vzhodno in južnovzhodno od Sonder-nacha (južozahodno od Münstra) je bil odbiti.

Najvišje vojno vodstvo.

Poročilo maršala Frencha.

London, 10. julija. (K. u.) Maršal French poroča dne 6. julija: Sovražnik je ponovno poizkušal zopet osvojiti izgubljene strelske jareke. Uspešno sodelovanje naše in francoske artiljerije je ustavilo vse sovražne protinapade. Zjutraj se je sovražnik po obstreljevanju, ki je trajalo dva dni in dve noči, umaknil ob kanalu nazaj, da smo mogli pridobiti ozemlje. Zaplenili smo eno strojno puško in 3 možnarje. Vsa došla poročila izvajajo, da so bile sovražne izgube težke.

Popisovanje moških na Angleškem.

London. (K. u.) Poslanska zbornica je v tretjem branju sprejela postavbo o popisovanju moških in nato v prvem branju postavbo o prisilnem naznanjevanju rojstev.

Asquith in Kitchener na bojni črti.

London. (K. u.) Na vabilo maršala Frencha sta obiskala ministrski predsednik Asquith in lord Kitchener bojno črto, kjer sta se mudila od torka do 8. t. m. zjutraj.

Kanadski zbor pomnožen.

London. »Times« poročajo iz Toronta: Vlada je sklenila, da poviša število kanadskega ekspedicijskega zbora na 150.000 mož. Nove čete izpopolnita dve diviziji, ki se nahajata preko morja. Tretja divizija ostane v Kanadi.

Posvetovanja francoskih in angleških ministrov.

London, 10. julija. (Kor. ur.) Asquith, Crewe, Kitchener in Balfour odpotujejo 12. t. m. z Angleškega, da se 13. t. m. v Calaisu posvetujejo z Vivianjem, Delcasséom, Millerandom, Augangneurem, Thomasem in Joffrem. Navoč bo tudi maršal French.

Kitchener rabi še veliko ljudi.

London. (Kor. urad.) V Guidhallu je bil 8. julija shod, na katerem je razpravljaj Kitchener o pomoči naselbin in Indije. O novačenju je Kitchener izjavil, da se je začetkom vojske priglasilo dovolj vojaških novincev, a da rabijo še več ljudi. Občin-

stvo je zasledovalo z vedno večjim zanimanjem napredek in hitro izurjenje nove armade, ki je dosegla tako število, da bi se bilo to zdelo še pred kratkem neverjetno. Potrebujemo pa še veliko ljudi. Vlada o novi armadi molči, ker bi bilo za sovražnika važno, če bi izvedel natančno število. Kitchener je zahteval, naj pozovejo zdrave moške, da sprejmejo službo v armadi, predvsem neoženjene. Števila vojaških novincev radi pomanjkljivih priprav zdaj ni več potrebno omejevati.

Na morju.

DELO PODMORSKIH ČOLNOV.

London. Parnik »Dido«, ki je v zadnjem tednu ušel nekemu nemškemu podmorskemu čolnu, ki ga je poškodoval s strelom iz topa, je bil zdaj blizu severne Škotske s torpedom potopljen. Posadko so rešili. Rusko ladjo »Lightbody« je pri Corku obstreljeval in potopil nek podmorski čoln. Kapitana in 26 mož posadke so rešili.

London, 9. julija. (Kor. ur.) »Lloyds« poročajo iz Peterheada: Ruski parnik »Ana«, 2000 ton, na poti iz Arhangelska v Hull, je bil napaden po nekem nemškem podmorskem čolnu. Posadko so izkrcali v Peterheadu. Ladja, ki še ni potopljena, plove okoli in je nevarna ladjeplovbi.

AMERIŠKO BRODOVJE SE NE PREPELJE SKOZI PANAMSKI PREKOP.

Amsterdam, 8. julija. Iz Washingtona se poroča: Napovedana vožnja ameriške mornarice 5. julija je odpadla, ker se prekop še podpisava.

Razna poročila.

ZBOROVANJE ODSEKOV RUSKE DUME.

Petrograd, 11. julija. (K. u.) »Novo Vreme« poroča: Odseki ruske dume so se zbrali prvič 5. julija. Predsedoval jim je ministrski predsednik Goremkyn. Član državnega zbora Samarin, ki je bil tudi povabljen k seji, se je ni udeležil.

SAMARIN POSTANE VIŠJI PROKURATOR SVETEGA SINODA.

Moskva, 11. julija. (Kor. ur.) »Rusko Slovo« poroča iz avtentičnega vira: V kratkem bo imenovan moskovski plemiški maršal Samarin za višjega prokuratorja svetega sinoda.

VAJAŠKI ATAŠEJI POTUJEJO IZ RUSKEGA NA FRANCOŠKO BOJIŠČE.

Berlin, 10. julija. V vojno armado dopuščeni vojaški atašeeji nevtralnih držav, ki so bili navzoči med dogodki v Galiciji, so se vrnili nazaj in odpotujejo na zahodno bojišče.

JAPONSKA IN NEMCIJA.

Petrograd. (K. u.) Japonski list »Jamat«, ki se odkrito potečuje za rusko-japonsko zvezo, izjavi, da po vojski ni izključeno, da se približata Japonska in Nemčija.

AMERIŠKE ZDRAVNICE V EVROPI.

Rotterdam. Iz New Yorka se poroča: Nad 30 ameriških zdravnic odpotuje v Evropo, da bodo zdravile otroke vojske in njih matere.

STAVKA AMERIŠKIH LADJINIH STROJNIKOV.

Amsterdam. Iz Newyorka se poroča: Strojniki Amerika proge groze s stavko, če jim ne zvišajo plač. Parnik »Philadelphia« še ni mogel odpeljati, ker hočejo strojniki čakati, da se družba o njih zahtevah izrazi.

HOTEL »SEESCHLOSS« ZGOREL.

Berlin, 8. julija. Hotel »Seeschloss« v Heringsdoru je pogorel do tal.

Za staro Ljubljano!

Pred par dnevi je »Slovenec« poročal, da bodo v Trstu odpravili nekaj novo krščenih imen ulic in trgov ter jih nadomestili s starimi. Tudi v Ljubljani bi bilo pametno izvršiti kaj podobnega. Ne glede na to, da je Ljubljana zlasti po potresu izgubila svoje staro lice, so ji inženirji s svojimi »regulacijskimi načrti« hoteli dati podoben dvomljive vrednosti kakega ameriškega parvenu-mesta, ki nastane takorekoč v par urah. Mi bi pa morali biti ponosni, da je naše mesto delo stoletij, da ima svojo kulturo, svojo zgodovino in s preteklostjo posvečene tradicije in naprave. To staro častljivo lice naše prestolice bi morali varovati kot dragocen spomin, kot sliko naših dedov. Tako smo z brezvestnim podiranjem starih spomenikov z ravnilom pri zeleni mizi brutalno spočetimi cestami prišli tako daleč, da mesto danes ne nudi nikjer sklenjene vrste, vse je razmetano in razcefrano, ne glede na odkup sveta za regulacije stane nepotrebnih tisočake. Pa seve cesta mora biti ravna, da se lažje veter in

prah podi po njej, pusta in enakomerna, tako da se je tuje izrazil o Ljubljani, da se ne more spoznati več v njej in da bi bilo najbolje njene ceste na ameriški način enostavno numerirati! In, ali mar tuja zanima ameriško moderno mesto brez duše, brez zgodovine? Zakaj pa hodijo ljudje v Italijo? K sreči se je ta manija razdiranja tudi na severu že unesla, le pri nas smatramo to še za zveličavno.

K ohranitvi častitljivega zgodovinskega bitja mesta pa ne spadajo samo stavbni in drugi spomeniki, marveč tudi stari praktično-idilično nastavljeni trgi in njih imena. Zakaj je izginil iz Ljubljane stoletja tako imenovani Novi trg (sedaj Turjaški trg)? Kos zgodovine tiči v tem imenu in vsakdo bi se spomnil: ko je bil Mestni in Stari trg premajhen, so se v srednjem veku že preselili plemenitaši v nov del mesta, oddol ime trga. Čemu smo prekrstili Špitalski most in Špitalsko ulico? Vsakogar bi ti imeni spominjali na meščansko ustanovo starega špitala. Ali je bilo mar potrebno uradno preimniti ime mesarskega in čevljarjskega mostu in tako zabrisati spomin na čestite stare zadruge čevljarjev in mesarjev. Hvala Bogu, da imajo tukaj ljudje več zdravega konservatizma in se v instinktivni pieteti držijo starih po zgodovini naših prednikov posvečenih imen, kakor se tudi Dolenjec raje oklepa svojega davnega Novega mesta. Le kulturni brdavi bi si upali vzeti mestu zgodovinsko utemeljeno Gosposko ali Židovsko ulico. Dalje, kje je v Ljubljani Žitni trg, Kravja dolina, Celovška ali Tivoljska cesta, čemu je brez potrebe raztrgana Tržaška in Martinova cesta na dva dela? Menda radi težje orientacije. Za vsa nova imena, ki smo jih tem krajem dali, bi lahko v novih delih mesta našli dovolj primerne prostora.

Dr. M.—I.

Dnevne novice.

+ Proslava sarajevskih morilcev. Znaní Mussolino priporoča v »Popolo d'Italia« proslavo Principa, Gabrinoviča in drugih udeležencev umora v Sarajevu. Italijani, Francozi, Belgijci, Srbi in Angleži tem morilcem ne morejo biti dovolj hvaležni, ker bi brez njih v dveh desetletjih neopaženo in za trajno prišli pod nemški vladati. Članek konča Mussolini z besedami: »Živel Principov samokres in Gabrinovičeva bomba! — Ne moremo dovolj obsoditi te skrajne podlosti Lahov. No, pa to le potrjuje našo sodbo o Lahih, kajti od naroda morilcev ne moremo kaj drugega pričakovati.

+ Avstrijski! Eksminister Schreiner je na zaupnem zborovanju zapadno-čeških okrajev govoril tudi o bodoči notranji politiki ter rekel, kakor poroča »Tagespost« št. 178: »Es sei klar, daß das Regime in Zukunft deutsch sein müsse.« (Jasno je, da se mora v bodoče nemški vladati.) Mi pa lahko zatrdimo: Ne bo se vladalo nemški, ampak avstrijski, t. j. vsem narodom pravično!

+ Za vojake-ranjence nam je izročil vlč. g. dr. Ivan Janežič, bogoslov. profesor v Ljubljani, 5 K.

— Odlikovanja. Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo je dobil podpolkovnik 17. pp. Hugo Ventour pl. Thurman. Najvišje pohvalno priznanje so dobili: ritmojster 5. trenske divizije Josip Vodopivec, poročnik-prov. častnik 17. pp. Ivan Novak in nadporočnik 7. polj. havb. p. dr. Aleksander Sajovic. Zlat zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje je dobil polkovnik zdravnik dr. Ivan Korže, vojna bolnica št. 5/4. Najvišje pohvalno priznanje je dobil poročnik 27. dom. p. Mihael Levec.

— Ogrska žitna letina. — Zelo ugodne cenitve. Iz Budimpešte se poroča, da ogrsko poljedelsko ministrstvo v svojem poročilu 8. t. m. ceni letošnjo ogrsko letino v milijonih meterskih stotov: pšenica 46'0 (28'64), rž 12'9 (10'77), ječmen 13'55 (14'21), oves 12'46 (12'56). Številke v oklepajih pomenjajo lansko letino. Koruza skoro povsod dobro kaže in obeta srednje dobro, ravnotako tudi krompir. Znatno se je zboljšala sladkorna pesa. Dež v zadnjih junijskih dneh je vse setve zboljšal.

— Poštni uradniki pri generalnem poštmem ravnatelju. Z Dunaja se poroča 10. julija: Predsednik društva poštних uradnikov nadoficijal Pauernfeind se je včeraj oglašil pri generalnem poštmem ravnatelju Wagner-Jaureggu in ga prosil, naj bi na merodajnih mestih podpiral prizadevanja poštних uradnikov, ki se izvedejo z ozirom na neugodno razsodbo državnega sodišča v to svrhu, da se bivšim aktivnim častnikom vsteje v njihovo službeno dobo tudi čas, ko so služili v vojski. Dalje je predsednik Pauernfeind priporočil v pospeše-

nje vprašanje o draginskih dokladah. Predložil je tudi prepise spomenic, ki so se poslane dotičnim ministrstvom, in sicer glede doklad onim uradnikom, ki so morali radi vojnih dogodkov zapustiti svoja mesta, oziroma so se na ista že zopet vrnili, dalje glede zvišanja pokojnin vojnoinvalidnim poštanim uslužbencem in ureditve in zvišanja preskrbnin svojcem v vojni padlih poštanih uslužbencev; druga spomenica se poteza za to, da se vpoklicanim poštanim uradnikom vstaje vojna služba v službeno dobo in tretja spomenica gre za tem, da se novovpoklicanim poštanim uradnikom prizna enoletno prostovoljstvo tudi tedaj, ako nimajo predpisane znanstvene predizobrazbe. Generalni ravnatelj je obljubil po možnosti podpirati vse navedene želje poštanih uradnikov.

— **Posledice velike nevihte.** Iz Dol pri Litiji se nam piše: V petek, dne 9. julija, nas je obiskala silna nevihta. Toča nam je uničila vse pridelke. Nad pol ure je tolkla pomešana z dežjem, in pobelila tako, da je izgledalo kakor pozimi. Pri nas je žetev pozna, zato je še celo ječmen nepočet ter sedaj popolnoma uničen. Obetali smo si tolikih pridelkov, kakor že dolgo vrsto let ne, in sedaj je šlo vse po vodi. Ako ne bo kake pomoči, ne bomo jedli kruha.

— **Dr. Ivan Merhar — padel.** Z južno-zapadnega bojišča priobčuje »Edinost«: Vojna pošta št. 95, 8. VII. 1915: »Žalostnim srcem Vam javljam, da je dne 5. t. m. ob 2. uri popoldne padel na južnem bojišču ob Soči junake smrti občežnani rodoljub in profesor na c. kr. državni gimnaziji v Trstu, g. dr. Ivan Merhar. Dal Bog, da bi njegova smrt in smrt ostalih naših junakov obrodila našemu narodu mnogo sadu, mu priborila zagotovljeno narodno bodočnost in kaznovala tiste, ki so nas varali skozi desetletja.« — Kruto zadeti rodbini naše najljubše sožalje.

— **Slovenski veletržec, računski nadrednik Fran Kavčič v italijanskem ujetništvu.** Iz Gorice: Znani slovenski veletržec Fran Kavčič na Kornu se nahaja v italijanskem ujetništvu v kraju Alessandria v Piemontu. Ves čas vojne je bil Kavčič stacioniran ob morju, največ časa v Sesslanu, odkoder se je pripeljal večkrat s svojim avtomobilom v Gorico. Ko je izbruhnila vojna z Italijo, se je nahajal v Porto Buso ob meji tik Gradeža in tam je prišel z ostalo malo posadko vred v italijansko ujetništvo. Ko so Italijani zasedli La Porto Buso, se je bila raznesla po Gorici vest, da je nadrednik Kavčič padel. K sreči pa se ni obistnila ta vest. Pismo je došlo Kavčičevi družini preko Švice. Pisati je smel samo to, da je zdrav in da se nahaja v Alessandriji.

— **Umrla je v Brslinu pri Novem mestu** zorna in pridna gospodinja Neža Globelnic, rojena Vrtačnik, doma iz Planine na Štajerskem, soproga Antona Globelnika, posestnika v Brslinu pri Rudolfovem. Naše iskreno sožalje!

— **Umrl je v Divači** dne 10. julija po dolgi in mučni bolezni g. Jernej Mlakar, mizarski mojster. Bog mu daj večni mir!

— **Iz italijanskega ujetništva** se je oglašil korporal Tomaž Seljak, slikar iz Podmelca, ki je bil nazadnje pridržen orožniški asistentu v Tolminu. Nahaja se na Piemontskem v mestu Asti, Caserma Colli 31.

— **Pokopali so v četrtek v Komnu** 20-letnega Ivana Ščuka, ki je padel na italijanskem bojišču.

— **Umetna prepoved.** C. in kr. etapno poveljstvo pete armade je prepovedalo prodajati predmete, ki imajo znake, označbe, napise itd., nanašajoče se na razpuščeno družbo »Lega Nazionale« ali na družbe, ki so bile razpuščene zaradi državi sovražnih tedenc. Prestopki se bodo kaznovali.

— **»Ilustrirani Glasnik«** števil. 46. ima sledeče slike: Podmorski čoln pred sovražno ladjo v Adriji. — Nemški napad na francoski oklopni avtomobil. — Turki pri Galipoliju. — Italijanski oddelek s kolesi na motor. — Albanski pohod proti Srbom. — Človek brez rok. — Padli junaki. — Oddelek nemških vojakov s strojno puško. — Ruski ujetniki. — Albanska gorska pošta. — Na nevorski borzi.

— **7. lovski bataljon.** Iz pisma zdravnika dr. Demšarja posnemamo, da so padli, oziroma so bili težko ranjeni sledeči lovci 7. lovskega bataljona: Mikuz Ivan, štabni lovec, iz Borovnice, strel v trebuh, umrl v H.; Kastelic Josip, lovec, rojen 1896, iz Šmartna pri Litiji, strel v trebuh, mrtev; Pavločič Matija, lovec, iz Semiča, strel v vrat, mrtev; črnovojnik Jože Prijatelj, rojen 1887, iz Škocijana pri Krškem, strel v prsa; Topaj Anton, rojen leta 1882, iz Štandreca na Primorskem, strel v glavo, težko ranjen; Kobe Florijan, rojen 1896, iz Vinice, strel v glavo in vrat, težko ranjen.

— **Družinska žaloigra.** Praga, 10. julija. Maleski okrožni zdravnik dr. Vladimir Zeman je sebi, svoji ženi in poldrugetnemu sinčku vbrizgal velike količine morfija z namenom, da bi povzročil smrt. Ko so ljudje naslednje jutro odprli zdav-

Nemški cesar pri kosilu v Galiciji.

nikovo stanovanje, so našli otroka mrtvega na tleh, zdravnik in žena sta bila pa še živa. Prepeljali so ju v bolnišnico v Nemški Brod in spravili k zavesti. Dr. Zeman je bil morfinist ter je bil že enkrat v norišnici. Iz najdenih pisem izhaja, da sta Zemanova sporazumno sklenila umreti z detetom vred.

— **Županstva, pozor!** C. kr. namestništvo v Brnu naznanja, da se dne 31. oktobra 1883. v Neugasso pri Olumucu rojeni ter v Žoptau pristojni krojaški pomočnik Albert Wettescha brez posla klati po svetu in izvljaja pri županstvih na račun svoje domovne občine denarne podpore, vrhutega pa tudi izkorišča bolnišnice. Županstva se opozarjajo, da z navedenim obravnavajo po odgonskih predpisih.

Ljubljanske novice.

lj **Umrli so** v Ljubljani: Vladislav Vondraček, litograf, 21 let. — Simon Kregar, sin trgovca, 3 dni.

lj **Na koleri** so umrli minuli teden v Ljubljani štirje vojaki in sicer dne 4. julija 26 letni pehotni poddesetnik Peter Zabek recte Szombek iz Galicije, 5. julija 29 letni brambovec pešec Alojzij Maulo iz ljutomerske okolice, 7. julija 20 letni brambovec pešec Karol Eigner iz Linške okolice in 28 letni topničar Henrik Primerhoser iz Linca. Zda ni na koleri nihče bolan.

lj **Smrtonosen padec.** V četrtek je 60 letni vžitar Babšek, podomače Žerjav, iz Babne gorice pri svoji hčeri na Selu pri Laverci, katere mož je v vojski, na polju nakladal žito. Ko je stal na vozu, sta vola cuknila, vsled česar je mož padel z voza in si menda tilnik tako nalomil, da je drugi dan umrl in so ga včeraj pokopali na rudniškem pokopališču. Pokojnikov sin je v vojski in že 10 mesecev ni od njega nobenega glasu.

lj **Stotnik** je postal g. Franc Kaudela, arhitekt in stavbni mojster v Ljubljani.

lj **Cesarski nemški konzulat** v Trstu je bil 9. t. m. zopet premeščen iz Ljubljane v Trst nazaj.

lj **Umrl je** v Peszu na Ogrskem c. kr. zdravnik admiralskega štaba v pok. dr. Evgen Gruber, star 69 let.

lj **Času primerno.** Mesar in gostilničar na Glincah g. Marinčič je začel z ozirom na to, ker je tam mnogo delavstva klati konje in prodaja meso brez kosti kilogram po 2 K. Ljudje so mesnico kar obkolili in je bilo v kratkem meso razprodano. Tudi gostilno so napolnili in vsak si je privoščil porcijo konjine. Docela pameten in času primeren korak.

lj **Kdo je kriv draginje na trgu?** Piše se nam: Draginja je postala neznosna, da je nižji sloji ne zmagujejo več. Vzroki so različni. Prvič so živila producenti sami podražili. Tako novi krompir. Druga leta se ga je dobilo ob novini za 10 vinarjev včasih celo do 30 drobnih. In v soboto? Po šest srednjih. Vzrok temu je tudi precej obilo število vojaštva. Ko bi bilo letošnje leto normalno, bi živil naravnost preostalo, sedaj jih pa še kljub izredno dobri letini češče primanjkuje. Nadalje je vzrok, ker je v Ljubljani sedaj mnogo premožnih beguncev, katerim ni prav nič za denar, ker ga imajo v izobilici. In tudi zelo velik vzrok so konsumenti sami, ker se kar pulijo za živila in jih drug drugemu draže. Le en slučaj izmed sto. V soboto je prinesla na trg neka ženska ješprenček ter ga prodajala po 80 vinarjev liter. Ženske so se z njo pri nadrobni prodaji pogajale za ceno. Nato pa pride neka begunca, Tržačanka, ter hoče vse skupaj preplačati po 1 K! Razumno je, da v takih slučajih domačinke

glasno godrnjajo in naj bi tuji pomislili, da si na ta način ne pridobivajo simpatij. Sploh naj bi pa producenti pomislili, da so konsumenti tudi ljudje in morajo živeti, kakor oni sami in pa da ima oblast moč oderuštvo kaznovati, živila pa rekvirirati.

lj **Konfiscirala je drva** na Trnovskem pristanu deželna vlaka radi visokih cen.

lj **Izgubljena je bila** danes na poti od tržaške mitnice do Rimske ceste denarnica z vsebino okoli 40 kron. Pošten najditelj naj najdeno izroči na policiji.

lj **Mestna zastavljavnica ljubljanskega** naznanja slavnemu občinstvu, da se vrši redna mesečna dražba, in sicer dne 15. julija 1915 za v aprilu in maju 1914 zastavljenih dragocenosti, dne 16. julija 1915 pa za v juniju in juliju 1914 zastavljenih efektov (blaga, perila, strojev, koles itd.), vršeci se vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne v uradnih prostorih, Prečna ulica št. 2. Posebno se še opozarja, da na dan dražbe ni mogoča rešitev ali obnovev zapadlih predmetov, temveč le najkasneje zadnji dan za stranke pred dražbo.

S primorskega bojišča.

Oglej, Gradež, Tržič, Devin, Sesslan, Nabrežina, Miramar.

Ob današnjih lagunah severne obali Adrije, ne daleč od Soče, se je nekdanj vzdigalo po vrsti drugo velempeto rimskega cesarstva, daleč znano kot priljubljen sedež rimskih cesarjev in cesaric — krasni Oglej. Kakor tukaj, tako so Rimljani in pozneje Benečani tudi po Istri in Dalmaciji ob obali Adrije ustanovili celo vrsto velikih mest in trgovišč, ne dabi prodirali dale v notranost in ji dali romanskega prebivalstva. Laž je, ki kriči do neba, ako današnji Italijani govore o italijanskem prebivalstvu od teh obrežjih in na to utemeljujejo svoje iredentistiške zahteve. Približno 95 odstotkov prebivalstva so Slovenci in le 5 odstotkov jih je italijanskega pokolenja. V Ogleju samem in po drugih mestih avstrijske Furlanije bivajo, res, Italijani, in ko sem potoval po deželi, se mi je zdelo, da sem v sosedni Benečiji. Enake lagune, podobne vasi z velikimi cerkvami in štirivoglatimi, topimi zvoniki, po kanalih enake gondole; po pristaniščih ista industrija sardel in ista nesnaga; po ravninah, ki jih je nanesla Soča, podobna riževa polja, močvirje, malarija.

Oglej so menda pač že zasedli vojski verolomnega kralja Viktorja Emanuela, a tam se jim ne nudijo več palače in svetišča kakor nekdanj, ko je bil Oglej še del rimskega cesarstva, in bratje abruških brigantov se bodo pač morali zadovoljiti z močvirnatim poljem in milim nebom. Dosti več od starega Ogleja ni ostalo; niti dva kamena ne ležita tam več drug na drugem. Ko sem se po dveurni vožnji iz Tržiča peljal po dolgem lesenem mostu čez Sočo in zagledal onstran na rujav ravnini moderno mestce, skoro nisem hotel verjeti, da je to Oglej. Toda moj voznik je imel prav, kajti pred nama je stala srednjeveška stolnica nekdanjih patriarhov s svojim stasovitim zvonikom, ki sem ga bil opazoval že z višine za Trstom. Tu je bil tudi muzej s številnimi napisi ter predmeti iz stekla in bronu, ki jih kmečki plug še vedno spravlja na površje, in po kanalu so se zibale podobne gondole kakor v Benetkah, samo da niso bile tako lepo opremljene. O neštetihih palačah, svetiščih, kopališčih in slavolikih, ki so bili za dobe Rimljanov kras in čar Ogleja, je izginila zadnja sled. Kako se je moglo tako svetovno mesto,

ki je imelo takrat skoro 600.000 prebivalcev, torej približno onoliko, kakor danes cela kraljevina Dalmacija, tako korenito pomesti s površine! Atila je mesto pač razdril, a moralo bi ostati vsaj kamenje! Kam je izginilo? Gospod Karol Gregorutti, ki poseduje sam veliko zbirko novcev, draguljev in izrezljanih kamenov iz najsijajnejše dobe Ogleja, me je o tem poučil. Kakor je Kartago za kamenolom, tako so si begunci iz Ogleja in njih potomci zgradili ponosne Benetke svojega nekdanjega rodnega mesta. Saj v njihovih lagunah ni bilo kamenja, in zato so si vozili stavbeno gradivo od tam, kjer je bilo že obsekano in takorekoč pripravljeno za odvoz. Ker pa v lagunah tudi trdnih temeljev za zgradbe niso imeli, so šli po kole za svoja mostišča v istrske gozdove. Divja burja je, kar je gozdov ostalo, uničila, mlado brstje pa so kože pogrizle, in tako se je zgodilo, da je dandanes pogorje vzhodno od Trsta ravnotako golo, kakor mestna tla izgignolega Ogleja.

Južno od Ogleja se razprostirajo tje do italijanske obale in še dalje naprej onstran reke Tagliamento velike lagune kakor na beneški obali. Gradež je na najbolj južnem otoku v lagunah. Središče mu je luka, okrog pa mreža ozkih ulic. V vsaki drugi hiši je kavarna, »tratorija« ali gostilna, in če opazimo dandanes tam prav živahno življenje, je to posledica ne toliko industrije, ki predelava sardine, kolikor prometu tujcev, ki poletje za poletjem v vedno večjem številu prihajajo v Gradež, da se osvežijo v izbornih morskikh kopelih. Gradež je dobil za mesta avstrijske Furlanije približno enak pomen kakor Lido za benečanske kraje, in ker se bodo prihodnja leta Avstrijci in Nemci italijanskim kopališčem vsekakor izogibali, sme Gradež računati na lepe dobičke.

Ko sem se vozil iz Ogleja z gondolo po omrežju s trstjem obraščenih kanalov, med kalužnatimi nasipinami in nizkimi otoki v Gradež, mi je gondoljer zapovrstjo imenoval majhne ribiške vasi, ki ondi sanjajo iz srednjega veka do danes. Skromne hišice z nekoliko poševnimi cerkvami in zvoniki, prav kakor na Benečanskem. Posebej me je opozoril na Barbano, kjer je v cerkvi poleg zapuščenega samostana mnogo čislana podoba Naše Gospe. Videti bi morali, gospod, kakšno življenje vrvi tu ob Šmarnu! Ne bi prepoznali naših tihih lagun! Poglejte, gospod, krog in krog! Danes ne vidite skoro nobenega čolna, takrat pa jih je na tisoče. V dolgih sprevodih se pripelejo gondole, veslači in romarji slavnostno nakinčani, duhovnik v polnem ornatu, iz Belvedera, Sv. Petra, Ogleja, Gradeža itd. Vse prebivalstvo je na morju. Na prvem čolnu vsake procesije se vozi najlepša počoba Matere božje iz vsakega kraja, in tako se zbere v Barbano 30 do 40 tisoč romarjev, ki se hočejo vsi udeležiti svečanostne službe božje. Potem pride ljudska veselica.

(D dalje.)

Naskok pri Kolomeji.

Četovodja Karol Jakopič piše svoji sestri:

Draga sestra! Kakor sem Ti že sporočil, sem sedaj v bolnišnici. Ker sem že precej okreval, Ti nekoliko opišem, kar sem doživel od zadnjega dopusta.

Dne 14. maja smo prišli v mesto Kolomejo. Hodili smo cel dan do polnoči. Prišli smo k 3. armadnemu zboru. Tam smo dobili štirje možje eno štruko komisa in vsak še eno rezervno porcijo. Zjutraj ob štirih smo šli zopet naprej. Korakali smo skozi mesto Kolomejo. V mesto so letele granate in šrapneli. Okna so se razletavala od gromenja topov. Tu pa tam je priletela granata v poslopje in odtrgala kos zidovja. Pločevinaste strehe so letele po zraku kakor aeroplani. Med tem hrupom je naša 3. stotnija, ločena od bataljona, nadaljevala svojo pot. Bili smo takrat rezervni. Med maršom smo se spogledovali, češ: lepo se nam obeta. Srečno smo prišli skozi mesto. Ustavili smo se za štirimi nizkimi hišami. Tam da stotnik povelje, da zložimo puške v piramide in odložimo telečnjake; večina ima nahrbtnike, le nekaj malega nas ima bolj priljubljene rjavke. Polegli smo za hišo po vrtnih gredah; vsak si je utrgal cvetko in zataknil na čepico. Ves čas so letele čez nas granate in šrapneli, a mi se nismo dosti menili zanje. Tu in tam je pogledal kateri, kam pravzaprav padajo ti streli, ki nič ne zadenejo; enkrat so bili prekratki, enkrat predolgi.

Med tem viharjem nam je hitro potekel čas; dve uri sta minuli, da ni-

smo vedeli, kdaj. Pa še zgoraj je začelo grmeti, kar že dolgo nisem slišal. Megle se vlačijo tako nizko, kakor bi nas hotele skriti pred Rusi. Potem se vljuje dež, kar pa ni trajalo dolgo. Prišlo je povelje, da pojdimo na pomoč 4. domobranskemu polku levo od Kolomeje. Tam je bilo premalo mož in Rus se je prirnil v naše postojanke, misleč, da se mu bo v njih bolje godilo nego v njegovih. Pa se je zmotil. Pustili smo ga noter, da se kratkočasi z našimi granatami, ki smo mu jih radovoljno pošiljali. Kar odskakovale so od zemlje, pa ne vem, ali od veselja ali od prevelike moči, ki jo imajo naši težki topovi. Ne vem, kaj mislijo rjavosukneži o njih; nam bodo povedali, ko pridemo skup. Pregnati jih moramo iz naših jarkov. Malo težko bo šlo, pa 3. stotnija 7. lovskega bataljona bo že naredila.

Od železniške proge smo bili oddaljeni kakih 10 minut. K sreči je bil ondi napravljen jarek; šli smo drug za drugim po njem. Sicer je bil ponekod do polovice napolnjen z vodo, a kaj zato, da nas le Rus ne vidi. Petnajst korakov pred progo se je jarek končal. Zdaj pa hitro čez cesto in za železniško progo. Ko smo vsi za progo, pa po vseh štirih naprej. Tako daleč, da smo dosegli isto širino, kakor jo je imel Rus v naših strelskih jarkih. Tedaj nas je pa tudi Rus že opazil. Začel je metati granate in šrapnele, pa mu ni nič pomagalo. Naši topovi so mu dobro odgovarjali in tudi bolje zadevali nego ruski. Sedaj samo še čakamo povelja za napad. Oddaljeni smo bili od Rusov še 1500 korakov; malo daleč za naskok, zlasti ker je bilo šele ob štirih popoldne, torej popolnoma svitlo. Pride povelje: prvi trije vodi naj odrinejo, četrti jim sledi na 300 korakov.

Ko pridejo čez železniško progo, začne Rusi tako hitro streljati iz pušk, da so se morali naši vreči na tla. Marškaterega je zadela krogla, ko je napravil komaj sto korakov. Zdaj je bilo težavno delo; če je kdo le malo dvignil glavo, so priletele krogle od vseh strani, zlasti pa od leve. Zdaj ni bilo drugega, nego plaziti se po trebuhu drug za drugim kakor kača. Streljanje ni nič ponehalo. V tem so se prvi trije vodili oddaljili za 300 korakov in vrsta je prišla na nas. Vzdignili smo se po eden, po dva in šli na pomoč tovarišem, ne vedoč, ali pridemo do njih ali pa nas preje zadene sovražna krogla.

Predno smo došli tovariše, se je stemnilo in Rusi so nekoliko pojenjali s streljanjem. Vsi se razprostrejo v rojno črto in na dano znamenje gredo 50 korakov naprej. Zdaj nas niso videli, marveč samo slišali. Začeli so tako močno streljati, da smo morali zopet leči na tla. Malo se zakopljemo in postavimo prednje straže, kar je hitro narejeno. Zdaj je hotel stotnik zvedeti, kako močan je sovražnik. Kdo pojde poizvedovat? Od vsakega voda so šli po trije možje in njihov vodja. Tudi jaz sem moral iti; vzamem tri možje kar od kraja, ne da bi kaj zbirali, pa hajd! Šli smo na desno od naše rojne črte kakih 200 korakov v poševni smeri; ko smo pa prišli iz našega stražnega prostora, smo jo pa udarili naravnost. Pa ne dolgo; začutili so nas in razsvetlili prostor z raketo. Hitro se vržemo na tla in takoj nato že začne pokati. Kakor bi se vsula toča, so letele krogle mimo nas. No, sedaj ni bilo treba več poizvedovati, koliko je Rusov: dobro sem slišal dve strojni puški; biti je moral približno en bataljon. Ko poneha toča, gremo nazaj k tovarišem in jaz javim, kar sem dognal. Medtem smo dobili v pomoč od 78. pešpolka eno stotnijo in pa pol stotnije hrvatskih fantov. Bilo je krog 4. ure zjutraj, ko se vzdignemo, da prežene mo nadležne Ruse. Imeli smo še 150 korakov od njih, ko se oglasi iz naših grih strašen Ura! Tako besno smo kričali, da smo skoraj strojne puške zastopili, s katerimi so tako hiteli streljati na nas. Pa jim ni nič pomagalo; eden je bolj hitel proti njim nego drugi. Tu in tam se tudi kateri zvrne, a na to se ni časa ozirati.

Prišli smo do okopov; nekoliko Rusov je ušlo, drugi so se udali. Osvojili smo zakope, dve strojni puški in precejšnje število Rusov. A to še ni bilo zadosti. Tudi jaz sem nekaj dobil: rusko polkovno trobento. Začnem trobiti na nov naskok. Naši so hiteli proti vasi, kjer je bila pa prevelika premoč. A naši ne odjenjajo. Čez vodo in jarke so udrli v vas in ulovili 300 Rusov. Tedaj so se začele pomikati proti nam močne ruske čete; naši so se jeji počasi pomikali v pridobljene zakope. A jaz, žalibog, tega nisem storil.

Ko sem nehal trobiti za naskok, sem zaslišal za seboj vpitje in takoj spoznal, da so Rusi. O Marija, sem si mislil, kaj bo pa zdaj. Grem proti Rusom in zakričim: »Roke kvišku!« Pa me niso hoteli ubogati; bilo je kakih 60 mož. Zavihtim puško... Tudi to ne izda, preveč jih je pač. Skočijo name in še danes ne vem, kako da sem ušel smrti. Streljali so name in suvali z bajoneti, pa nič se me ne prime. Plašč imam ves razstreljen in bluzo tudi; veš, Pavla, tudi tista beležnica s podobico je razstreljena in ravnotako škatlja za cigarete, kar sem oboje nosil v desnem žepu. Meni pa nič! Tudi z bajonetom niso napravili dosti; samo dva sunka sem dobil v levo roko. Sedaj je bilo treba gledati, da se zmažem. Hitro se obrnem in ne vem, kako se je zgodilo, da sem zgubil čepico. Nekaj časa so še streljali za menoj, potem pa nehali. Sedaj sem bil brez čepice in brez ruske trombe; vse sem zgubil, samo življenje ne, hvala Bogu! No, to se bo že poravnalo. Zdaj pa napravim k »Rdečemu križu!« Tam so me obvezali in tudi najedel sem se, česar sem bil že zelo potreben. Odpravim se k drugi postaji »Rdečega križa«, kjer sem dobil več svojih tovarišev. Šli smo na železniško postajo in se vozili tri dni. Vožnja je bila težka; vsacega je nekoliko rana bolela in mene tudi. Zjutraj 19. maja smo dospeli v Debreč in se odpravili v bolnišnico, kjer smo dobili potrebno postrežbo. Tu se ne sliši hrumenja topov, par dni nam bo poteklo v miru. Potem pa zopet nazaj v boj. Pozdravljam Vas vse skupaj! Živela Avstrija!

Izpred sodišča.

Nečloveški soprog.

Jakob Kotar, 57 let star, posestnik v Čatežu, je na glasu kot zelo surov in silovit človek. Zlasti je grdo ravnal s svojo ženo, ki jo je ob vsaki priliki neusmiljeno pretepaval. Kotar je vzel celo svojo ljubinko v hišo za deklo. Življenje Ivane Kotar je bilo potem pravcato peklo; pretepaval jo je tako surovo, da je bila po več dni bolna. Svojo neverojetno nečlovečnost in surovost je pa obdolženec pokazal dne 3. junija t. l. S svojo ljubinko je popival v raznih gostilnah in se vrnil nekoliko vinjen proti večeru domov. Kakor ponavadi, mu je prinesla žena večerjo, a mož se je jel nad njo jeziti, češ da je ješprenj premalo zabeljen, nakar jo je jel v kuhinji daviti, nato je poklical ženo v sobo, kjer jo je dvakrat udaril s sekiro po križu in s pestjo na tla pobil, nato je na tleh ležečo vlek iz sobe. Žena, vrnivši se v sobo, je pokleknila pred moža, rekoč: »Jaka, odpusti mi. Saj ne bom več tako naredila.« Obdolženec je pa plačal njeno pohlevnost na ta način, da jo je s koso dvakrat čez pleče udaril, vsled česar ji je desna roka popolnoma odpovedala. Revica se je zgrudila na tla, na tleh ležečo je teptal z nogama in jo je pričel z neko palico pretepavati, potem jo je pa vlek zopet v vežo. Ko jo je nato dekla spravila za peč, jo je obdolženec vlek na posteljo, kjer jo je zopet s ušesom sekire dvakrat udaril po spodnjem delu života, nakar jo je z vlekel za mizo. Tedaj se je pa uboga žena, katera je mogla le še stokati, na večnem praču, do kamor je še sama opotekovaje prišla, na tla zgrudila. Od tu jo je dekla zopet peljala za peč, kjer je imela uborno ležišče. Živinski mož jo je pa zopet potegnil na tla ter jo vlek v vežo čez prač, odkoder jo je sin spravil nazaj v posteljo. Obdolženec jo je še dvakrat udaril s sekiro po hrbtu, nakar jo je pustil. — Uboga žena je postala nezvestna in tudi prihodnje dni se ni popolnoma zavedla, ni mogla ne govoriti in tudi ničesar zaužiti; ležela je kakor mrtva, dne 6. junija popolne jo je pa rešila smrt nadaljnih muk. Raztelesenje je dognalo, da je bila s topim orodjem s tako silo udarjena po glavi, da so ji počile žile, nastala je krvavitev, kar je povzročilo otrpnenje možganov in s tem njena smrt. Obdolženec je izpočetka tajil dejanje, katerega je pa končno le priznal, češ, da je to storil v jezi zaradi slabega kosila in v pijanosti, da se pa na posamezne dogodke ne vé spominjati.

Izjemno sodišče mu je prisodilo 11 let težke ječe, poojstrene z enim postom in enim trdim ležiščem vsakih 14 dni.

ANTI-KVARJAT

»Katoliške Bukvarne« v Ljubljani ima na razpolago po skrajno nizkih cenah: Keppler: Unseres Herrn Trost, Erklärung der Abschiedsreden und des hohepriesterlichen Gebetes Jesu. — (Joh. c. 14—17.) Freiburg 1887. Vez. 2 K.

Kist: Exempelbuch für Priester und Volk. Mainz 1884. Vez. 2 K.

Kist: Der Tag des Herrn. Vez. 1 K 80 v.

Jäger: Aus dem Leben, für das Leben.

Kurze Früh-Predigten auf alle Sonn- und Feiertage. 4 zv. Regensburg 1856. Broš. 3 K.

Egli: Das heilige, allgültige und allgemeine Concilium von Trient. Grätz 1821. Vez. 1 K 20 v.

Rudolph: Kurze Volkspredigten für die Sonn- und Festtage des Jahres. 4 zv. Regensburg 1843. Broš. 2 K.

Buse: Der römische Katechismus, nach dem Beschlusse des Concils von Trient für die Pfarrer auf Befehl des Papstes Pius des Fünften herausgegeben Tretji natis. Bielefeld 1867. — Vez. 1 K 60 v.

Deharbe: Gründliche und leichtfassliche Erklärung des katholischen Katechismus nebst einer Auswahl passender Beispielen. Peti natis. Paderborn 1888. 4 zv. Vez. v dve knjigi. 4 K 80 v.

Deharbe: Religionsgeschichte oder Beweis für die Göttlichkeit der christlichen Religion aus ihrer Geschichte von Erschaffung der Welt bis auf unsere Zeit. Paderborn 1892. Ein Hilfsbuch zum katechetischen Unterrichte in der Schule und in der Kirche. 4 Aufl. Vez. 2 K.

Wittenbrink: Deharbe's Kürzeres Handbuch zum Religionsunterricht in den Elementarschulen, als Kommentar zum neuen Katechismus für Köln, Breslau, Trier und Münster. Paderborn 1889. Četrti natis. Vez. 2 K 60 v.

Eheler: Das Kirchenjahr. Eine Reihe von Predigten über die vorzüglichsten Glaubenswahrheiten und Sittenlehren. 3. Jahrg. Feiburg im Breisgau 1880. Drugi natis. Vez. 3 K.

Schleining: Die Bildung des jungen Predigers. Feiburg 1882. Tretji natis. Vez. 80 v.

Spirago: Katholischer Volks-Katechismus, pädagogisch und zeitgemäss ausgearbeitet. Trautenaun 1896. Tretji natis. Vez. 3 K.

Spirago: Specielle Methodik des katholischen Religionsunterrichtes. Trautenaun 1912. Drugi natis. Vez. 1 K 50 v.

Dubois: Der praktische Seelsorger. — Mainz 1878. Četrti natis. Vez. 1 K 40 v.

Hettinger: Die Dogmen des Christenthums. Freiburg 1885. 6. natis. 3 zv. Vez. 4 K 80 v.

Egger: Enchiridion theologiae dogmaticae specialis. Brixinae 1911. Sedmi natis. Vez. 1 K 20 v.

Der Geist des heiligen Franz von Sales, Fürstbischofs von Genf. Gesamelt aus den Schriften des J. P. Camus. Wien 1880. 2 zv. Vez. 1 K 80 v.

Marsolier: Leben des heiligen Franz von Sales. Wien 1838. Trije zvezki. Vez. 2 K 80 v.

„Mrtveci žive“

Samo danes še v „Kino CENTRAL“
v deželnem gledališču.

Registrirna blagajna

se kupi po primerno nizki ceni. Po-
nudbe pod šte. 1 na upravo „Slovenca“.

Nc V 61/15—1

Dražbeni oklic.

Dne 15. in 16. julija ob 9. uri dopoldne se bode prodalo v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 6, na javni dražbi

različno špecerijsko blago in prodajalniška oprava.

C. kr. okrajno sodišče v Ljubljani, odd. V.,

dne 6. julija 1915.

1381

Št. 10844

Razglas.

Ker se je zanesla kuga na gobcu in parkljih iz okolice v mesto Ljubljano in se je tudi pri vojaškem živinskem zbirališču poleg klavnice uradno dognala, se na podlagi §§ 24 in 31 zakona o živinskih kužnih boleznih **prepovedujejo do nade jne odredbe živinski sejmi v mestu Ljubljani.**

Vsak sumljiv slučaj obolele govede se ima takoj naznaniti mestnemu magistratu ali pa uradnemu živinozdravniku v mestni klavnici.

Živinorejci se posebno opozarjajo, naj strogo pazijo, da tujih oseb (posebno prekupovalcev in mesarjev) ne bodo puščali v hleve, kjer stoji goveja živina, ker le tako bodo obvarovani okužbe lastne živine.

Ker je kužna bolezen tudi po okolici in deželi močno razširjena, se opozarja posebno občinstvo, da ne uživa neprekuhanega mleka ali surovih izdelkov, n. pr. surovega masla, kislega mleka itd., ker se more z njimi prenesti bolezen tudi na človeka, kar je zlasti nevarno za otroke.

Mestni magistrat ljubljanski,

1381

dne 11. julija 1915.

Tisk: »Katoliške Tiskarne«.

Odgovorni urednik: Jožef Gostinčar, državni poslanec.

Stare slike

se kupijo, tudi izven Ljubljane. Ponudbe in cene naj se pošljejo pod imenom »Stare slike« na upravo tega lista. 1371

Službo

1373

cerkvenika

želi nastopiti 27letni mladenič, vojaščine prost. Pojasnila da župni urad na Raki.

Prodajalka

izurjena v špecerijski in manufakturni stroki išče službo najraje v ljubljanski okolici. Pismene ponudbe se prosijo poslati na upravo lista pod številko 1378.

Zanesljiva in dobra

1367

prodajalka

se sprejme v trgovini z mešanim blagom pri J. Modic-u v Novi vasi pri Rakeku pod dobrimi pogoji. Več se izve istotam.

Fizol

vsake vrste in množine kakor tudi

suhe gobe

kupi Franc Pogačnik, Ljubljana, Dunajska cesta št. 38, nasproti mitnice. 1390 3

Resna ženitna ponudba.

Trgovski pomočnik, 26 let star, vojaščine prost, se želi v svrhu takojšnje ali poznejše ženitve seznaniti s pridno, pošteno in nekoliko izobraženo gospodino 17—25 let staro, ki bi imela veselje do trgovine ali gostilne in z nekoliko premoženja. Vdove brez otrok niso izključene. Najraje pa bi se priženil h kakšni trgovini. Samo resne ponudbe s sliko, ki se takoj vrne, na upravo tega lista pod šifro: „Mladika“ šte. 1366. Tajnost strogo zadržana!

Sprejme se takoj

KUHARICA

Plačilo in pogoje po dogovoru. Ponudbe sprejme uprava lista pod šifro „Pridna 1383“.